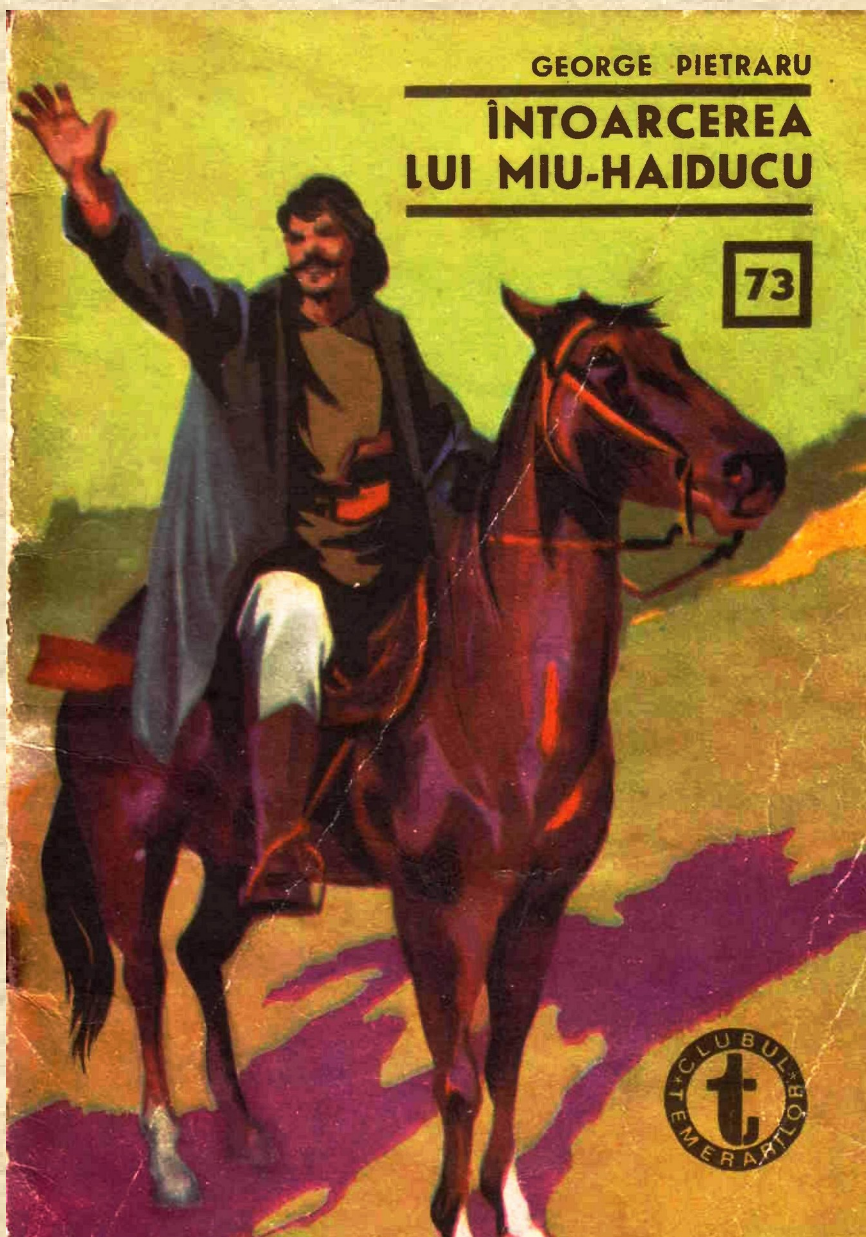

GEORGE PIETRARU
ÎNTOARCEREA
LUI MIU-HAIDUCU
73

CLUBUL
t
TEMERARILOR

GEORGE PIETRARU

ÎNTOARCEREA LUI MIU HAIDUCUL - I

73

EDITURA ION CREANGĂ

Coperta de DUMITRU IONESCU
Lector: GEORGETA PĂSĂRIN
Tehnoredactor: GH. CHIRU

Apărut 1970

⭑
⭑ ⭑

În acel Brumar 1825, zilele erau prinse într-o pîclă umedă. Dunărea bolborosea posomorîtă printre tufele malului şi apele umflate de ploi purtau cu ele un mîl gălbui pe care-l rostogoleau în vîrtejuri şi-l aşezau cuminţit peste grinduri.

Drumul Cerneţului devenea pustiu din ceasul cînd seara cobora de peste dealuri. Vremurile erau tulburi şi răspîntiile mişunau de oameni fără căpătîi şi arnăuţi la fel de nelegiuiţi. Nici un drumeţ cu mintea aşezată nu se încumeta să bată drumeagurile noaptea, de ţinea la punga ori la pielea sa. În marginea tîrgului, înfipt lîngă drumul Severinului, se afla hanul lui Ion Vîrtosu. Era o hardughie afumată şi atît de veche că te mirai cum se mai ţine în picioare. Fusese cîndva han de poştă, dar răzmeriţa din 1821 trecuse ca o furtună şi pe acolo, iar în urma ei rosturile se stricaseră. Vodă închisese cu poruncă poarta Banatului şi harabanele de poştă nu mai opreau la han ca altădată, în drumul lor spre Ruşava[1].

La ceasul acela hanul era plin de muşterii de tot felul. Hangiul se învîrtea cu iscusinţă printre ei, aruncînd colo o vorbă, dincolo o şoaptă tainică, împărţind bărdace cu vin, după o socoteală ce-ar fi părut altuia tare încîlcită şi nedezlegată.

— Ăsta e puterea ursului, bea matale o bărdacă şi-apoi spargi cu pumnul piatra ori şi mai dihai poţi frînge mijlocul unei fete. Şi rîdea subţire într-o parte, cu ochii ascunşi în creţurile pleoapelor. E vin vîrtos, precum îi zice şi cîrciumarului...

Un hohot de rîs îneca vorbele repezite ale hangiului şi rîsul oamenilor îl urmărea pînă la tejghea.

Atunci văzu el pe drumeţul străin: stătea la o masă lîngă uşa ce da în curte, spre grajduri. Mirosul lui fin îl vesti că oierul acesta cu faţa albă, nearsă de soare, este altceva decît un muşteriu obişnuit. Într-o clipă, mînia i se spulberă şi cu faţa unsă de zîmbet se aplecă spre el:

— Mă rog, dumneatale, ce pofteşti: o cină de vornic, cu vin de soi şi un pat moale pentru odihnă? Am sus o...

— Nu te osteni, hangiule, rosti călătorul cu o voce sigură, de om ce ştie ce vroieşte. Îmi aduci, de ai răgaz, o gură de vin din cel mai bun.

— Cum? Nu rămîi peste noapte? Ţ...ţ...ţ... sări el cu o grijă prefăcută. Nu faci bine, nepoate, se aplecă familiar; drumurile sînt pline de primejdii noaptea...

Şi dacă văzu că străinul stă neclintit şi tăcut îi făcu un semn cu capul, spre spate. Treci dincolo, peste munţi, hai?...

Drumeţul îl ţintui pe hangiu drept în lumina ochilor, apoi băgă mîna în chimirul lat de piele şi scoase două băncuţe[2]. Puse una pe masă şi la vederea ei ochii hangiului sclipiră.

— Tii, ti, ti, ia te uită, de mult nu mai văzusem chipul chezarului în aur...

— Asta-i pentru vin, nu-i dădu răgaz să se întindă la vorbă drumeţul, iar

[1] Vechea denumire a Orşovei.
[2] Monedă mică de argint în valoare de 50 de bani; firfirică.

astălaltă ca să-ţi legi gura şi ochii...

Hangiul clipi uluit, apoi dezmeticindu-se, şterse cu un gest profesional cele două băncuţe galbene de pe masă şi se făcu nevăzut printre muşterii. Peste cîteva clipe reveni cu o bărdacă şi o aşeză cu aceeaşi smerenie prefăcută pe masă.

Curînd, uşa dinspre drum se deschise larg, mai mult împinsă, şi un arnăut cu însemne de căpitan pătrunse în han. Poteraşii se ridicară vădit nemulţumiţi, aşteptînd resemnaţi mustrarea cuvenită. Dar căpitanul trecu pe lîngă ei fără să-i vadă, fără să răspundă la salutul lor spăşit. Merse la tejghea şi făcu un semn hangiului, de parcă ar fi chemat la el un cîine.

— Ce-i nou, jupîne? întrebă într-o doară, cînd acesta se aplecă din şale în faţa lui.

— Nimic, înălţimea ta, pace şi...

— Ce drumeţi găzduieşti aici... întreb de cei străini, mai aşa, deosebiţi...

— Drumeţi cinstiţi, mărite, neguţători...

— Dar altceva? dădu semne de nerăbdare ofiţerul. Am poruncă să-ţi caut hanul.

— Fie-ţi milă, jupîne, se jelui hangiul, mă nenoroceşti... sînt toţi oameni pe care-i cunosc...

— Am depeşă că trece pe aici, spre Ţara Banatului, un trimis al răzvrătiţilor. Trebuie să-l găsesc din pămînt...

Ochii înguşti ai hangiului sclipiră. Făcu un semn tainic spre ofiţer, să se aplece şi trase în faţa sa sertarul tejghelei. Din mulţimea bănuţilor de tot felul culese un galben pe care-l puse în palma ofiţerului.

Acesta privi crăiţarul de aur în tăcere, apoi întrebă şoptit:

— Unde e?

— La masa din curte, răspunse în acelaşi fel hangiul şi întinse mîna după galben, dar ofiţerul se făcu că nu vede şi întorcîndu-se îşi făcu loc printre muşterii. Cînd ajunse aproape îşi pipăi pistoalele de la brîu şi se întoarse brusc.

— În numele Măriei Sale...

Dar rămase cu vorba spînzurată în vînt: la masa de lîngă uşă nu mai era nimeni...

— Arnăuţi, la mine! strigă el cu glasul înecat de mînie. Pe cai... Repede... Nu trebuie să ne scape...

Hanul întreg rămase prostit de uluire. Un fior rece ca un cuţit se strecură printre mese. Poteraşii săriră de la locuri, încheindu-şi în fugă mindirele, năpustindu-se pe uşa ce da spre grajduri. Simţind primejdia, ţiganul scripcar se prelinse pe lîngă perete, spre ieşire, dar hangiul îl prinse de guler şi-l întoarse.

— Nu-i nimic, ia, colo o zarvă arnăuţească, vorbi repede crîşmarul. Zi-i mai bine una cu foc. Şi tu, Mirando, ce stai ca Precista în ploaie? Joacă ceva pentru domnii muşterii...

În vremea aceasta, străinul străbătuse o bună bucată de drum şi copitele calului său aruncau scîntei pe pietrele răzleţe. Din cînd în cînd privea înapoi, ştiind că-i urmărit. Dar poteraşii nu se desluşeau din noapte.

Călări aşa o vreme prin umbra codrilor şi cînd în faţă licăriră primele case ale Severinului, întoarse calul prin zăvoaie. Pesemne cunoştea potecile cu ochii închişi, căci în negura acelei nopţi de Brumar, nu se vedea nici la cinci paşi. Copitele calului făceau doar un zgomot înfundat, în pămîntul jilăvit de ploi. Aşa ajunse, ascuns de lăstărişul zăvoaielor şi de noapte, dincolo de Severin, la o jumătate de poştă de drumul Ruşavei. În stînga lui, zăvorîtă în negură, se zbătea de maluri Dunărea. Merse la pas, cu fereală, căutînd marginea şanţului, acolo unde smocurile uscate de iarbă înăbuşeau zgomotul copitelor. Deodată, după o cotitură îmbrăcată în arini, sclipiră în faţă, la cincizeci de paşi poate, luminiţele cantonului de graniţă şi în faţa lui ghereta străjerului.

„Acu-i timpul”, şopti ca pentru sine călăreţul şi strîngînd în mîini prăseaua săbiei, înfipse pintenii în coapsele murgului. Calul icni şi cu un salt se întinse la galop. Din şa vedea apropiindu-se în goană sălaşul de graniţa. încă douăzeci de paşi... zece... Cînd fu doar la cinci paşi zări ca o fulgerare ceea ce era ascuns de umbra gheretei: stavila întinsă de-a curmezişul drumului. Abia avu timpul să înfigă încă o dată pintenii în burta calului şi să-i lase dîrlogii slobozi. Animalul înţelese; printr-un efort suprem sări. În clipa aceea, uşa cantonului se deschise şi în dreptunghiul de lumina apăru silueta grănicerului.

— Halt! răcni speriat ostaşul către umbra ce părea că zboară prin faţa sa. Halt! Zürück! mai strigă în urmă-i şi dezmeticindu-se ridică puşca, slobozind-o în noapte. Detunătura umplu valea de ecou pînă departe peste unda neştiută a Dunării.

— Gehe zu Teufel! blestemă ostaşul, încărcînd din nou arma şi strigă spre alţi doi străjeri ce năväliseră din canton afară.

Tîrziu, cînd înţelese că străjerii împăratului nu se mai încumetă să-l urmărească, fugarul domoli galopul calului într-un trap întărit, spre luminile palide ale Ruşavei ce se desluşeau tremurătoare din pîclă.

Merse neoprit pe uliţele ticăloase din marginea tîrgului, condus de semne doar de el ştiute, spre strada ce se tăia dreaptă de-a lungul malului. Opri în faţa unei case cu porţi mari închise, cu obloane groase la ferestre, bătute în întărituri de fier. Cercetă împrejur şi apucînd un capăt de lanţ ascuns într-o adîncitură a porţii trase de trei ori, într-un fel anume: o dată lung şi de două ori repezit. Aşteptă şi curînd un ochi de fereastră se deschise deasupra porţii.

— Cine-i? întrebă mai mult şoptit, o voce.

— Eu, Prodan, răspunse la fel călăreţul.

— Parola?

— Dreptate şi slobozenie!

Se auziră fiarele căzînd, poarta scîrţîi încetişor, deschizîndu-se pe jumătate. Omul şi calul se topiră în umbra zidurilor.

În încăpere, doi oameni îl cercetau cu amănunţime pe drumeţul sosit în acea noapte.

— Ai trecut cu bine fruntaria? întrebă cel mai tînăr dintre ei, privindu-l fără

sfială, intrigat că nu descoperă în înfăţişarea venitului nici o urmă de înfruntare.

— Da, nici un necaz, răspunse stînjenit omul.

— Străjile au prins de veste? se auzi şi vocea celuilalt, un bărbat mai în vîrstă ce sta deoparte, mîngîindu-şi barba.

— Mda! mormăi sositul. Au tras după mine...

Cei doi schimbară tăcuţi o privire, dar omul o prinse şi înţelese că treaba asta nu-i pe placul celor de aici.

— Ce veşti aduci? se întoarse spre el cel tînăr.

— O carte de la serdarul din Piteşti, zise omul şi desfăcînd o mînecă a dulmanului scoase la iveală un sul de hîrtie pecetluită cu ceară roşie. Erau acolo şi nişte boiernaşi, adause curierul, aruncînd cu dispreţ sulul pe masa din faţă.

— Nu trebuie să te pripeşti să-i judeci, glăsui omul mai vîrstnic. Nu le sîntem dragi, de bună seamă, cum nici ei nouă, dar sînt nemulţumiţi de Vodă şi vor să ne ajute.

— Mda, să-şi recapete prin săbiile noastre boieriile mazilite...

— Tăcere! porunci cu obişnuinţa celui care ştie să comande tînărul; căpitanii noştri chibzuiesc bine ce fac; aici e oaste şi poruncile sînt porunci; înţeles?

— Înţeles, rosti greu omul printre dinţi şi privi ţintă spre peretele unde o candelă pîlpîia - galbenă, sub o icoană ce-l înfăţişa pe Sfîntul Gheorghe ucigînd balaurul.

— Asta-i tot? urmă cu glas mai moale tînărul.

— Mai am o veste de la isprăvnicelul de Strehaia, îşi aminti omul scoţînd o altă hîrtie din tainiţa dulmanului.

— Isprăvnicelul?! se miră tînărul. Ia să vedem, ce l-a îndemnat să ne scrie?

Rupse pecetea şi se adînci în citirea rîndurilor aşternute cu destulă osteneală şi cu puţină ştiinţă de carte.

— Ce voieşte? întrebă domolit, în felul său, omul în vîrstă.

— Isprăvnicelul spune că i-a trecut prin mînă un pricaz domnesc pornit de Vodă către judele crăiesc al Lugojului. Îi cere să stîrpească cuiburile de rebeli ce s-au aciuit dincolo de munţi şi care pregătesc o nouă răzmeriţă. Mai spune că oamenii sînt aţîţaţi la fărădelegi, mai cu seamă de unul Simion Podeanu, ce-şi zice Mehedinţeanu şi un altul Ghiţă Cuţui, amîndoi căpitani în oastea risipită a Vladimirescului, aşezaţi prin Lugoj şi Caransebeş.

„Fiţi cu grijă şi veghe, scrie cinstitul isprăvnicel, să nu vă prăpădească arnăuţii crăieşti, căci o dată cu voi piere şi nădejdea noastră”...

Cel tînăr privea spre tovarăşul său mai vîrstnic, aşteptînd de la acesta răspunsul. Curierul încremenise cu ochii holbaţi la scrisoare, pricepînd abia acum de ce ispravnicelul îl dădăcise atîta, punîndu-l să jure că se va stapîni să atragă atenţia asupra sa şi că va duce neatinsă cartea sa la casa din Ruşava.

— Ai să pleci în noaptea aceasta la Lugoj, la căpitan, se adresă cel vîrstnic tânărului ce părea să nu se fi pierdut cu firea. Chiar acum, accentuă el. Telegarii crăieşti aleargă repede...

Ceea ce se petrecu în clipele următoare uluiră şi mai mult pe curier. Tînărul scoase dintr-o ladă un mindir ofiţeresc, îl îmbrăcă, îşi puse pe cap o chivără crăiască şi-şi încinse centironul cu coroana împărătească.

— Iei calul cu şaua bătută în argint, adause cel vîrstnic cînd îl văzu gata îmbrăcat; şi-ţi mai dau ceva; iacă astea, zise întinzîndu-i două pistoale nemţeşti. Te-aş sfătui să nu le tragi decît în mare cumpănă. Şi-acum, drum bun! Iară dumneatale, se adresă apoi curierului, în timp ce „ofiţerul crăiesc" ieşea din cameră, ai să rămîi cîteva zile aici, să aştepţi răspunsul căpitanului nostru. Te vom conduce pe un alt drum, peste munţi, în ţară...

Trase de şnurul unei draperii. Un clopot de casă se auzi înfundat şi peste cîteva clipe un fecior apăru în uşă.

— Dumitre, i se adresa stăpînul, iacă a venit un frate de-al nostru cu treburi pe aici. Îl găzduieşti la tine şi grijeşte de odăile cele mari, că mîine ne sosesc oaspeţi...

Zorile se îngemănau cu noaptea cînd călăreţul în straie de ofiţer crăiesc intra pe porţile Lugojului. Toată noaptea galopase pe drumul aspru de sub pulpana de piatră a Cernei şi a Padeşului. Alergase neobosit, împintenîndu-şi crîncen bidiviul care plesni sub el aproape de Teregova. Tocmi în cumpăna nopţii, un roib de la un ţăran sîrb şi neîntîrziat îl sili şi pe acesta să alerge orb, prin noapte, pe drumul de glod înmuiat de ploi. Părăsi şi roibul ce tremura sfîrşit — gata să cadă — luînd un armăsar din schimbul de poştă şi o ţinu tot aşa într-un galop neîndurător cu sine şi cal pînă răsăriră din geana somnoroasă a zilei casele albe ale Lugojului. În liniştea dimineţii, tropăitul sacadat al copitelor pe caldarîmul ştirb al uliţei mari răsuna stingher, stîrnind cîinii. Aproape de podul de lemn ce se ţesea cu urzeala lui întunecată şi greoaie peste Timiş, călăreţul struni şi se abătu pe o ulicioară dosnică, adumbrită vara de arţari bătrîni. Opri şi descăleca în faţa unei case cu porţi mari de lemn. Nu bătu, ci scoţînd din mindir o cheie grea de bronz o potrivi în ferecătura perţii, deschizînd-o. Străbătu curtea şi bătu la fereastra cerdacului. Peste cîteva clipe fereastra se crăpă şi în cadrul ei apăru chipul unui bărbat în putere, cu trăsături aspre. O barbă neagră, cernită de fire albe, îi împodobea obrazul. Privi la omul răsărit în zori, la fereastra sa, îi cercetă dintr-o ochire straiele şi înţelegînd că ceva deosebit se petrecuse îl întrebă potolit, cu o umbră de gluma în glas:

— Ce-i, Mihaile? Au dat turcii?

— Mai rău, căpitane, creştinii noştri de boieri din ţară nc-au vîndut chezarilor. Vodă a cerut prinderea pandurilor şi arestarea lor. Căpitanul Cuţui zice să porneşti neîntîrziat spre Ruşava. Acolo sîntem în linişte şi la adăpost...

Căpitanul îl ascultă în tăcere, iar umbra aceea de veselie de la început dispăruse de pe faţa sa. Se întoarse şi strigă tare:

— Catină, pregăteşte de drum. Trezeşte şi copila aceea. Plecăm fără zăbavă...

Nici nu apucase soarele să se ridice peste casele Lugojului cînd o căruţă se îndrepta către poarta de miazănoapte.

— Încotro ne ducem, căpitane Simion? nu-şi putu reţine nedumerirea tînărui

însoţitor.

— Spre Timişoara, ofiţeraşule, zîmbi căpitanul îndemnînd cu vîrful biciului caii. Nu spuseşi că acolo e Ghiţă Cuţui?

— Ba dimpotrivă, spre Ruşava ne este drumul, căpitane, doar de acolo vin...

— Ei, acu e prea tîrziu, făcu moale pandurul, iată străjile...

Oşteanul de la porţi cerceta pe cei doi drumeţi şi recunoscînd pe căpitan îl salută prieteneşte cu mîna la chipiu, apoi cu răceala pe ofiţerul împărătesc de ală-turea.

— Încotro, căpitane? se interesă el nu fără o umbră de nelinişte în priviri.

— Iacă, la tîrgul Timişoarei, răspunse Simion, fără să arate că a înţeles temerea nemărturisită a strajei. Mă duc să văz nişte neamuri...

— Ceva necazuri? îl iscodi straja.

— A, nu, au fiert de-a doua oară zeama de prune şi merg să umezesc oleacă budanele acelea de colo, făcu el cu ochiul spre spate, în căruţă, unde se ghiceau pe sub nişte învelitori de papură rotunjimi de boloboc.

— Hei, atunci tare ar fi bine să mă potrivesc de cvardie la întoarcere, plescăi cu înţeles straja.

— Cum ţi-o fi norocul, zise căpitanul lovind caii.

— Drum bun! strigă în urmă-i ostaşul şi întoarcere grabnică.

— Mai grabnică decît va fi nu cred că se poate, şopti căpitanul către tînărul care urmărise tăcut, nedumerit foarte, convorbirea dintre cei doi. Dar se abţinu să mai întrebe, temîndu-se de un răspuns în doi peri.

După o bucata de drum, căpitanul trase căruţa pe o cărăruie ce se pierdea într-un pîlc de pomi din Lunca Timişului...

La vremea aceea, o patrulă de ostaşi călări se oprise în faţa casei cu porţi de stejar din fundătură; Ofiţerul descălecă şi bătu cu mînerul săbiei în poarta. Loviturile răsunară puternic în curtea închisă, dar trecu ceva vreme pînă să se audă o mişcare dincolo de gardul înalt. În sfîrşit poarta se deschise şi un omuleţ, albit, puţin adus de spate, se holbă la ofiţerul ce-l privea de sus cu mînie reţinută.

— Pe cine căutaţi? întrebă omuleţul, într-o germană stricată.

— Nu pe tine, îl repezi ofiţerul şi dîndu-l deoparte intră în curte. Uşa cerdacului era larg deschisă...

— Unde-i? se răsuci el pironind cu o privire de foc pe bătrînul ce se strecurase în urma lui.

— Cine, tomnia-ta?

— Cum cine? Căpitanul de panduri, răzvrătitul?!

— Tomnul Zimion?... A plecat acum. Ist nicht ein uhr...

— Unde? răcni ofiţerul.

— Spre Temeşvar, tomnule, răspunse repede şvabul. A luat şi nevasta şi tomniţa...

Ofiţerul îl fulgeră cu privirea, încercînd să pătrundă dincolo de înfăţişarea speriată a bătrînului. Repezi o înjurătură printre dinţi şi ieşi repede. Se aruncă în şa şi porni în galop spre poarta de miazănoapte a oraşului. Curînd ajunse la porţi şi în faţa străjii opri cu un gest scurt patrula.

— Spune, ostaş, a trecut pe aici vreo căruţă şi în ea un roman voinic cu barbă neagră?

— Căpitanul Simion Mehedinţeanu?

— Îl cunoşti? tresări ofiţerul.

— Da, să trăiţi! A trecut acu’ aproape un ceas. Spunea că merge la neamuri la Timişoara, că a fiert zeama...

— Ce zeamă, idiotule?

— De prune, să trăiţi, se bîlbîi străjerul. Răchie adică...

Ofiţerul înjură scurt şi lovi cu cravaşa calul. Patrula se pierdu într-un nor de praf sub privirile înmărmurite ale ostaşului.

În fruntea patrulei sale, ofiţerul galopa încruntat, lovind nervos calul. Socotise misiunea uşoară: îl va găsi pe răzvrătit acasă, îl va ridica din aşternut şi-l va conduce în arestul cazărmii. Şi iată că pasărea fugise din cuib. Să-i fi dat cineva de veste? Cine? Ordinul venise în mare taină chiar de la înaltul guvernator. Nici burgmeisterul nu ştia de porunca aceasta. Hm! Acum trebuie să alerge pe urmele răzvrătitului care avea chef de drumeţii...

Tot rumegînd în minte astfel de gînduri ofiţerul privea în faţă aşteptînd să apară în drum căruţa pomenita de străjer. Dar drumul se aşternea pustiu. Curînd, după o cotitura, se văzu într-adevăr o căruţă, dar şi aceasta venea spre Lugoj. Era o căruţă cu coviltir din papură, din acelea pe care le folosesc delenii cînd vin cu fructe la tîrg... Din mers, ofiţerul cercetă pe oamenii din căruţă. Erau doi: un tînăr ce moţăia pe capră, cu hăţurile în mîini şi un flăcăiandru ce mergea pe jos, pe lîngă cai, ca să se dezmorţească. Patrula trecu ca un vîrtej pe lîngă căruţă, stîrnind praful şi trezind pe tînărul aţipit pe capră.

Cînd patrula se pierdu în depărtare, un glas bărbătesc se auzi dinăuntrul căruţei:

— Dar grabnic ne-au mai călcat pe urme, Mihaile. Eu socot c-or răscoli toată ziulica străzile Timişoarei, în căutarea noastră, şi hohoti gros, înveselit de şotia ce le-o jucase înfumuraţilor ofiţeri ai împăratului.

Tînărul de pe capră nu zise nimic, framîntat încă de griji. Flăcăiandrul de lîngă cai îi întoarse faţa luminată de un zîmbet ştrengăresc. Tii, dar tare frumuşel mai era: Avea nişte ochi negri de păcat, faţa albă, iar obrazul feciorelnic nu cunoscuse încă pesemne briciul, deşi părea să aibă vîrsta cînd băieţandrilor le mijesc tuleiele. Chicoti vesel şi rîsul acesta îl înfiora pe tînărul de pe capră...

Cînd peste o vreme căruţa trecu poarta oraşului, străjerul privi fără interes spre băiatul ce muşca dintr-un măr, mergînd pe lîngă cai şi pe tînărul adormit pe capră... Dar căruţa nu opri în tîrgul cuprins de zarva sa obişnuită, ci apucînd pe o stradă de margine ieşi din oraş pe o altă poartă, pe drumul mare al Caransebeşului.

Spre nămiezi au ajuns în Ruşava şi opriră în faţa casei aceleia cu ziduri înalte pe care o cunoaştem. Poarta se deschise şi căpitanul Cuţui ieşi grabnic în întîmpinarea oaspeţilor. Simion coborî din căruţă şi desfăcu larg braţele.

— Ghiţă!

— Simioane, frate!

Cei doi panduri se priviră cu o bucurie de bărbaţi, care şi-au petrecut împreună anii furtunoşi ai tinereţii şi se revăd teferi, uniţi şi acum de aceleaşi credinţe şi hotărîri.

— Ai scăpat de blestemaţii de imperiali, Simioane. Aici, lîngă graniţă, te afli mai în siguranţă. Dar flăcăul acesta cine-i? privi Cuţui întrebător spre băiatul ce sta lîngă cai. Acesta rîse cu clinchetul de clopoţei în glas, care-l înfioră din nou pe Mihail şi cu o mişcare îşi smulse de pe cap căciula miţoasă de miel. O revărsare de păr negru ca noaptea scăpat din strînsoarea cuşmii îi acoperi în văluri umerii.

— Iraa! Ancuţă, tu erai, ştrengarule?! Iată ce mîndreţe de fată a crescut pe lîngă ursul ăsta de pandur! Tiii, dar tu eşti acum o fată de măritat, mai zise Ghiţă Cuţui făcînd haz de stînjeneala fetei care se făcuse ca focul în obraji. De avea nen-tu un fecior, noră mi te făceam. Dar ţi-om găsi noi, n-avea grija, un voinic de pandur ca bărbat...

Şi cum se întoarse rîzînd spre noii veniţi, privirea îi căzu pe tînărul ce înlemnise pe capră cu ochii furaţi de înfăţişarea neaşteptată a fetei.

— Ei, dar repede mai aleargă tinereţea, şopti cu veselie duioasă pandurul, simţind parcă pentru întîia oară povara anilor adunaţi în spate.

Din căruţa coborî Cătina şi Ghiţă Cuţui se grăbi s-o ajute şi să-i sărute dreapta cu respect, ca soră a Vladimirescului şi vrednică soţie a căpitanului Simion.

— Poftiţi acum în casă, nu ca oaspeţi, ci ca stăpîni, îi invită el, deschizînd larg poarta. Dumitre, strigă el spre cerdac, trage căruţa în curte, apoi scoate din hrubă ulciorul cel mare cu rachie...

— Văzuşi? rîse Simion către tînăr, cuprinzîndu-l părinteşte după umeri. Nu ţi-am spus eu că mergem la nişte rubedenii care ne aşteaptă cu zeama de prune pregătită? Ascultă o vorbă de la un om care a bătut multe drumuri: lucrul de căpetenie nu-i unde porneşti, ci unde ajungi!

Şi urcă înveselit scara de piatră ce da în cerdacul casei.

Din ziua aceea începu pregătirea răscoalei...

Iarna s-a năpustit aprigă încă înainte de Crăciun, troienind şi înecînd satele Olteniei sub pulberea de omăt iscată de viscolele coborîte din munţi. Zăvorîte în temniţa troienilor, aşezările păreau oaze blînde, fumegătoare, risipite peste deşertul alb. Aciuiţi lîngă vetrele prietenoase, oamenii gustau tihna ceasurilor lungi de seară, bucuroşi că gerul şi viscolul i-a oprit prin neguri pe vătăşeii domneşti, pe zapcii şi ispravnicei la vremea cînd aceştia obişnuiau să bată drumurile satelor pentru a strînge ultimele dări ale anului şi plocoanele boiereşti de sărbători.

Dar urgia aceasta a fost oblăduitoare şi pentru acei bărbaţi netemători, care pregăteau răscoala. Sub aripa aspră a viscolului, oamenii lui Simion Mehedinţeanu

colindau — nestingheriţi de veghea poterelor — drumurile lungi ale Gorjului şi Mehedinţilor, împlinind poruncile căpitanului. Din casa lui Cuţui din Ruşava, unde se stabilise cuibul răsculaţilor, Simion conducea toate firele acestei plase ce cuprinsese aproape toată partea de miazănoapte şi de apus a Olteniei. Solii săi treceau frontiera şi înfruntau viscolele şi fiarele pădurii, duceau în aşezările îndepărtate flacăra pîlpîitoare a nădejdii. Oamenii se înseninau şi după ce solul îşi îndemna calul spre alte zări — licuricii opaiţelor luminau cărări între case. Pînă tîrziu în noapte, la căldura vetrelor, se sfătuiau întorcînd pe toate feţele veştile omului sosit în cumpăna iernii. Flăcăii ascultau cu răsuflarea tăiată povestirile celor care i-au cunoscut pe Simion şi Ghiţă Cuţui în luptele cu turcii la Obileşti şi Slatina. Astfel au trecut sărbătorile; zilele cu geruri uscate ale lui Ghenar, serile lăptoase ale lui Februar...

În iarna aceea, curierii băteau ades în poarta cu ziduri înalte din Ruşava. Dumitru ajunsese să-i cunoască de acum pe mai toţi ce soseau de peste graniţă cu cărţi pentru căpitani. Le deschidea poarta fără să-i mai cerceteze bănuitor, cum făcea la început. Îi poftea în casă, îngrijindu-se tăcut de caii lor. În odaia cea mare, Simion şi Ghiţă stăteau toată ziua, primind curieri, întocmind scrisori, sfătuindu-se îndelung cu trimişii boierilor vrăjmaşi lui Vodă Ghica, înstrăinaţi ca şi dînşii în Ţara Ardelenească. Dintre aceştia, Cuţui legase înţelegere cu serdarul Toma Brătianu din Piteşti, pribegit şi el peste munţi la Braşov şi care se arătase potrivnic înverşunat al domniei lui Grigore Ghica şi silniciilor la care acesta supunea norodul. Bătuse chiar şi drumul lung pînă la cetatea de la poalele munţilor pentru a-l cunoaşte pe serdar şi a cumpăni astfel cu mintea şi ochii de se poate bizui pe boiernaşul acesta răzvrătit. În casa acestuia s-au adunat şi alţi băjeniţi, printre care polcovnicul Costi, din judeţul Dîmboviţa şi Hristea — serdarul pe care ceilalţi îl numeau „Grecul”. Toma şi Hristea s-au întrecut în a-l învălui pe pandur în făgăduieli, că vor fi alături de răscoala pandurilor, că vor aduce şi alţi boieri români, surghiuniţi peste munţi şi chiar din cei rămaşi în ţară, pe faţă credincioşi lui Vodă, dar în inima lor nemulţumiţi de nedreptatea tiranului. Cuţui s-a întors la Ruşava cu multe promisiuni, dar şi cu îndoieli.

— De-ar fi să le dai crezare, ai socoti că răsculaţi mai de nădejde ca ei nu se află nicăieri. Dar poţi să ştii ce se ascunde în sufletul lor? Şi cît de tare le este inima în ceasul greu? Simion l-a privit îndelung, pătrunzîn-du-i şi gîndul nerostit.

— Asta încă nu mă frămînta pe mine şi văz eu, nici pe tine, oftă bătrînul pandur. Nădejdi nu ne punem noi în braţul lor neumblat cu armele şi greul, de alt lucru mi-e teamă: că vor să ne asmută pe noi împotriva lui Vodă, ca acesta aruncîndu-şi poteraşii, să se afle slăbit în faţa arnăuţilor tocmiţi de ei ca să cotropească ţara... Ori asta nu pot îndura: pe străini călcîndu-ne moşia...

— Deh!... clatină capul Ghiţă. Orice ticăloşie se află în obiceiul boierilor; ei nu au sufletul la ţară, ci la boieriile şi averile rămase în mîna lui Vodă. Dar nu crez eu că marele Crai vrea acum să aibă sfadă cu Poarta de la Stambul, ori cu franţujii, ori cu muscalii... De şi-ar îndeplini serdarul doar făgăduielile în privinţa banilor...

— Cînd au hotărît să-i trimeată?

— Ne vor da vestiri prin scrisori, apoi galbeni din destul pentru oaste, arme...

— Deie Domnul, ce tare nevoie avem de ei! Pulberea nemţească e amarnic de scumpă şi armele, asemenea şi caii... Azi am primit ştire de la Ghiţă Răiescu. Se pune chezaş pentru cincizeci de voinici hotărîţi şi dîrji. Li-s mîinile goale, însă, doar seceri şi topoare...

— Aşa sînt şi pandurii noştri din Padeş; le-au luat arnăuţii pîna şi coasele, de

spaimă că în mîna lor oţelul se va preschimba în fulger...

— Hai, vină mai aproape de masă, Ghiţă, să mai socotim odată: cincizeci ai lui Răiescu, vreo sută s-ar ridica ai mei din Podul Grosului, apoi aici sîntem...

— Douăzeci şi trei: cu căpitan cu tot — încercă să glumească Ghiţă. Dar Simion rămase întunecat.

— Da... în Cloşani îs mulţi români gata să se ridice pentru izbăvirea ţării.

— Şi nu-l uita apoi pe Miu-haiducu. Ceata lui numără o sută de voinici ce ştiu a învîrti sîneaţa şi sabia...

— Haiducii lui Miu... făcu gînditor Simion. Poţi să pui temei pe haiduc? El nu-i oştean, să îndure greul, lipsa... Prea îi e dragă hălăduiala slobodă şi traiul vesel.... Ori oştirea are legile ei...

— Nu uita că Miu e feciorul lui Ursan-pandurul şi el l-a crescut în legea pandurească. S-a legat de noi cu jurămînt şi Miu nu-i omul să-şi calce inima.

— Bine, bine... L-om vedea în luptă... Acu' aş vrea să ştiu cîte arme avem. Unde-i Mihai?... Mihaile! strigă Simion spre sala de alături unde tînărul obişnuia să stea.

— Mihai nu-i aici, îi răspunse Cuţui.

— Da' unde-i?

— La Dunăre!

— La Dunăre?! se miră pandurul. Dar ce Dumnezeu face acolo?

— O preumblă pe dumneaei, duducuţa Ancuţa. A cerut de la Dumitru sania aceea uşoară, a înhămat calul şi... prinde, Simioane, de poţi tinereţea din urmă — zîmbi cu tîlc Ghiţă.

— Aşa?! făcu Simion fără să zâmbească. Pufăi nervos şi se aplecă să cerceteze o hartă mare, acoperită de multe însemnări ce se afla pe masă...

— Mai repede, mai repede!...

Tînârul ridică biciui şi arse crupa calului. Animalul se arcui sub lovitură şi se întinse la un galop nestăpînit. Fata ţipă de bucurie copilărească. Copitele calului zvîrleau în urmă pulbere orbitoare, vîntul le arunca în obraji suliţi de ger, iar zurgălăii prinşi de hulube aşterneau în cale clinchet de argint. Ancuţa închise ochii; simţea că pluteşte, că o beţie caldă ca sîngele i se răspîndeşte în corp. În picioare, proptindu-se în hăţuri, stă Mihai.

— Mai repede!... strigă fata în spatele săniei. Şi mai repede!...

Mai auzi o dată plesnitura biciului năprasnic şi apoi strigătul lui Mihail.

— Ho!... Sări, Ancuţă!...

N-a avut timp să priceapă ce-i; o zguduitură năprasnică o smulse din scaunul său, zvîrlind-o în faţă. Se prinse în neştire de flăcău şi amîndoi se prăvăliră peste

sanie, rostogolindu-se. Căzură într-un troian de zăpadă şi cîteva clipe rămaseră aşa, neştiind dacă sînt teferi ori nu. Mihai sări primul şi se aplecă asupra fetei. Dar ea rîdea prin spaimă şi inima flăcăului coborî la locul său. Rîse şi el, galben.

— Am tras o sperietură, răsuflă el şi o privi în ochi grav. Pentru prima dată se afla atît de aproape de ea.

— Ancuţă... şopti pierdut, simţind că un nod i se ridică în capul pieptului. Se aplecă spre buzele ei sîngerii, care parcă îl chemau. Dar în clipa aceea o pulbere de zăpadă rece ca un cuţit îl lovi în obraji orbindu-l şi un rîs vesel, nepăsător, îi izbi auzul.

— Ptiu, se stropşi înciudat flăcăul. Eşti o diavoliţă!

Cînd se dezmetici, fata era de-acum lîngă roibul ce tremura încă de spaima prin care trecuse. Îmbufnat, tînărul aşeza, opintindu-se, sania răsturnată pe tălpile ei şi se urcă fără o vorbă pe capră. Porni la pas şi făcîndu-se că nu observă, rîsul abia stăpînit al fetei, mormăi:

— Bărbat trebuia să te facă maică-ta: ofiţer de dragoni, surugiu de poştă, haiduc...

— Iar pe tine duducuţă cu clavir, răspunse cu veselie fata şi pe negîndite smulse biciul din mîna lui şi lovi calul.

Flăcăul nici nu apucă să se crucească, abia avu vreme să se opintească în hăţuri pentru a nu fi zvîrlit pe spate. Sania zbură din nou ca o nălucă pe covorul de nea, risipind pînă departe zvonul zurgălăilor şi rîsul de clopoţei al fetei. Pe alături, Dunărea curgea potolită şi nestîrnită pe sub cojocul de gheaţă pe care i-l dăruise iarna...

Astfel au trecut lunile albe din acel început de an roşu. A venit şi Mărţişor cu ploile nesfîrşite; apoi într-o dimineaţă soarele s-a arătat parcă spălat şi vesel ca un copil. Atunci s-a văzut că sălciile de pe malul apei înverziseră şi iarba năpădise pămîntul negru.

— Nici o veste de la „domnii patrioţi”, vorbi Simion ce sta gînditor la fereastră, privind spre omul poştei ce trecea fără să se oprească prin faţa casei. Ce repede s-au lepădat ei de „răzmeriţa dreaptă a poporului”, cum o socoteau în scrisorile lor. Unde este ajutorul făgăduit?

— Am simţit eu că pe vorbele lor nu poţi pune temei, oftă Cuţui. Dar să nu ne pripim a-i judeca. Poate pînă în ceasul pornirii vor sosi.

— Ceasul acesta este aproape. Nu mai putem zăbovi. Primăvara este pe sfîrşite... Scrie-le, Ghiţă, domnilor ultima carte: „În duminica Rusaliilor pornim...” şi trimete către toate satele din ţară chemarea cea mare...

În aerul cel proaspăt al acelei dimineţi de mai, clopotele mînăstirilor de pe dealurile Vîlcii îşi înlănţuiau ecourile dangătelor lor grave, chemînd oamenii la slujba Rusaliilor. Cucernicul Ironim, stareţul de la Polovragi, ieşise spre mîntuirea slujbei în faţa porţilor mînăstirii, blagoslovind mulţimea adunată acolo, după datină.

—...Şi anul să fie cu rod, iar truda voastră răsplătită prin bunătatea Celui de Sus...

În liniştea dimineţii se auzi, întîi depărtat, apoi tot mai aproape, tropotul a zeci de cai pe prundul uscat al drumului din vale. Stareţul se opri din blagoslovire şi

cercă cu puterea slăbită a ochilor săi bătrîni să desluşească în norul ce se apropia semnele de bine sau de rău ale străinilor. Oamenii se întoarseră şi ei, cătinel cu uimire la călăreţi. În frunte galopa un tînăr cu pletele fluturînd în vînt, frumos şi dîrz ca un arhanghel. Îi urma o mulţime de călăreţi, preţ de vreo sută, în straie de mocani şi plugari, încinşi cu şerpare înţesate cu oţeluri, în spate se iveau ţevile sîneţilor...

— E Miu! se auzi o şoaptă ce înfiora mulţimea. Miu-haiducu şi voinicii lui!

Poate bătrînul stareţ răzbise prin pînza ce-i învăluia privirea, ori poate simţise cu inima şi încredinţîndu-i-se ei mai mult decît ochilor obosiţi, ridică crucea şi glăsui:

— Şi izbăveşte, Doamne, ţara de pagîni! Şi întăreşte prin vrerea ta cugetul inima, şi braţul fiilor vrednici ai acestui pamînt!

Apoi înmuind crenguţa de busuioc în apă sfinţită binecuvîntă spre oamenii din faţa sa, ori poate spre călăraşii ce treceau pe drumul din vale...

— Luminează-le, Doamne, drumul şi apăra-i, şopti el în tremurul bărbii de cînepă...

Se întoarse spre locul unde şedea smeritul Dinică iconomul mînăstirii, clipind într-un anumit fel. Iar vrednicul slujitor, ce se dovedea sprinten şi isteţ cînd nu zăbovea prea mult prin hrubele mînăstirii, înţelese şi se topi în umbra cuhniilor.

Într-o clipită, o căruţă cu povară cobora spre drumul Jiului, pe povîrnişul celălalt, să iasă înaintea călăraşilor. Tot atunci, vreo cinci flăcăi, ce se ţineau pe de mărgini, îşi puseră căciulile pe cap şi săltînd în şeile cailor porniră pe urma căruţei...

Pe sub poala munţilor, în umbra pădurilor, pe drumul de legendă şi cîntece al Jiului, Miu trecea cu haiducii lui în acea dimineaţă a Rusaliilor. Pe deasupră-le, se împreunau din deal în deal, ca nişte punţi de aramă, dangătul clopotelor de mînăstiri, ca şi miresmele crude ale codrilor...

Au trecut Jiul prin vad, mai sus de tîrg şi ţinînd tot în pinteni caii au ajuns în cumpăna zilei sub zidurile înalte ale Tismanei. Atunci Miu făcu semn de oprire. Haiducii poposiră în vîlceaua ce tăinuieşte izvorul şi prînziră sub castanii plini de sporovăială veselă a păsărelelor. Flăcăii mîncară cu poftă. Doar Neculai nu se afla în apele sale, sta posomorît, privind zidurile mînăstirii. Nu se atinsese nici de bucatele pregătite după obiceiul haiducesc, la foc înăbuşit, nici de vinul cuviosului stareţ din burdufele de piele, răcorit în apele izvorului. Se ridică de la locul său şi neobservat de-ai lui se îndepărtă. Se opri lîngă o stîncă privind spre Tismana. Tresări cînd auzi lîngă el o voce:

— Ce gînduri te frămînta, Neculai?

Miu se afla lîngă pandur şi căta la el cu privirea aceea aspră pe care o avea de cînd arnăuţii l-au omorît pe Chirilă şi au încercat — prin trădarea lui Fanache şi a crîşmarului — să-l piardă şi pe el la hanul de la Muiereasca.

— Nimica, şopti moale Neculai... Doar aşa mă prind aducerile aminte. N-am mai trecut pe aici — arătă el cu capul spre mînăstire — de cinci, ani, cînd Domnul Tudor a ridicat norodul la răscoală. Atunci am făcut aici popas... şi tot astfel am prînzit veseli şi nerăbdători să pornim la luptă. Toţi au căzut, toţi din cîţi au fost aici: Domnul Tudor, şi Papa Vladimirescu, şi Zoican, şi Ghiţă Haiducul, şi Oarcă, şi Fruntelată, şi Urleanu, Creţescu, Crăpatul, Enescu şi Ursan...

— Taica, şopti înfiorat Miu şi-şi făcu o cruce mare peste piept cu ochii spre clopotniţa mînăstirii...

— Mă uit la flăcăii aceştia, nerăbdători ca mînjii să intre în luptă şi-n ei văd pe cei care au fost... Cîţi dintre haiduci se vor întoarce în codru?

Tăcu, aşteptînd un răspuns. Se întoarse şi atunci văzu că era singur. Miu cobora poiana îndreptîndu-se spre sălaşul haiducilor. Neculai oftă şi smulgîndu-se din amintiri o porni şi el spre tabără. Auzi porunca de plecare a lui Miu.

În zorii acelei dimineţi, un pîlc de oameni coborau dinspre Cerna potecile munţilor. Erau cu toţii vreo douăzeci şi caii se aplecau sub povara şeilor şi a coburilor prea grei. Aproape de Bahna, întoarseră spre miazăzi şi se lăsară în umbra răcoroasă de la Jidoştiţa. Nu după multă vreme, omul ce călărea în frunte se întoarse spre tovarăşul său din spate şi-i spuse:

— Aici lîngă drumul de graniţă e locul de adăstare. Să facem popas şi să-i aşteptăm.

— Cum porunceşti, Simioane! răspunse celălalt.

Se răsuci în şa şi făcu un semn pe care ceilalţi îl pricepură îndată, mai cu seamă că-l aşteptau de mult. În cîteva clipe tabăra se înfiripă pe sub jugaştrii ce străjuiau de sus drumul Dunării...

Mai erau vreo două ceasuri bune pînă la amurg cînd Miu şi haiducii lui ajunseră pe poteca îngustă ce se lasă cu întortocheri, prin văioage, spre Dunăre. Alergase toată ziua pe drumurile Padeşului, coborîse pe apa Motrului şi la Podul Grosului, un om pus acolo de Ghiţă Răescu i se alătură conducîndu-i spre tabăra de aşteptare a lui Simion.

Miu mergea ca de obicei în frunte, cercetînd locul şi împrejurimile. În spate venea Neculai şi călăuza Răescului. Apoi ceata de haiduci înşiraţi unul în spatele celuilalt, după îngustimea potecii.

Miu ajunse primul la poteca ce cobora dinspre dreapta, din munte, cînd zări un călăreţ. Era cam la vreo sută de paşi şi mergea ferit, parcă necunoscînd drumul. O clipă se priviră în ochi, apoi călăreţul întoarse repede capul şi-o luă în goană spre munte. Haiducul împintenă calul, pornind în urmărirea străinului.

— Stai! strigă Miu cînd fu la douăzeci de paşi de fugar.

Dar acesta nu părea că aude. Se răsuci deodată în şa şi întinse spre călăreţul din spate ţeava sîneţii. Arma trosni şi Miu simţi plumbul muşcîndu-i cojocul pe umăr.

— Stai de-acum, răcni haiducul, de nu vrei să te ucid pe la spate!

Urmăritul înţelese că este pierdut. Struni calul, dar cînd flăcăul fu la doi paşi se răsuci iute şi în mîna lui luci oţelul săbiei.

— O! dar neînduplecat eşti, hohoti Miu care, aşteptîndu-se la asta, îi opri lovitura ce se abătea asupra-i cu latul săbiei. Priceput oi fi tu la viclenii, dar nu înşeli tu un oştean ca mine.

Străinul strînse dinţii şi abătu din nou, pe neaşteptate, sabia. Rîzînd, Miu pară şi lovitura asta... Putea acum să-l taie căci celălalt îşi lăsase descoperit pieptul, dar

flăcăul îl vroia viu, să afle din gura lui cu ce iscodiri fusese trimes pe urmele lor. Gîfîind de furie, străinul îşi încordă mîna pe sabie şi deodată se năpusti urlînd spre haiduc. Miu nu se clinti. Îl aşteptă şi prinzîndu-i sabia i-o legă de-a lui, azvîrlindu-i-o în tufe. Omul căzu din şa.

— De-acum cred că te-ai cuminţit, făcu Miu. Altfel mă sileşti să te ţintuiesc acolo, pe prundişul drumului. Şi-i păcat, adaose el, observîndu-l abia acum mai bine pe cel căzut, că eşti tînăr şi chipeş...

Străinul privea cu furie la voinicul din şa care-l învinsese atît de lesne. De spaimă nici nu mai încerca să se ridice, ţintuit de vîrful ascuţit al săbiei îndreptată asupra sa. Se auzeau călăreţii apropiindu-se, dar tînărul nu îndrăzni să întoarcă capul.

— Hei, tu de colo, vorbi din nou flăcăul din şa, cu o asprime care-l înfioră pe prins. Cu ce treburi te învîrteai pe aici? Spune degrabă totul de nu vrei să atîrni sub creanga fagului. Şi vîrful săbiei sale se ridică arătîad spre pomul ce-şi întindea frunzişul deasupra potecii.

— Cine sînteţi voi? îndrăzni cu o voce subţiată pesemne de spaimă, prinsul.

— Nu vreau întrebări, i-o taie aspru Miu, ci răspuns. Hm! Straşnică oaste are Vodă de-a momit copiii să-i fie arnăuţi.

— Nu sînt arnăut, protestă indignat tînărul. Şi nici în slujba lui Vodă nu mă aflu. Tatăl meu este pandur în oastea lui Simion Mehedinţeanu... Apoi citind neîncre-derea în ochii voinicului, împreună copilăreşte mîimle a rugă şi şopti: Jur!

Miu îşi stăpîni cu greu rîsul sub chipul aspru şi strigă tare.

— Îl cunoaşte careva?

Tînărul întoarse capul şi abia atunci văzu călăreţii opriţi lîngă el şi mulţimea aceea care-l cerceta. Dintre ei, se desprinse călăuza Răiescului şi după ce scrută chipul prinsului clătină capul:

— Nu-i de-ai noştri, spuse el. Dar dacă tînărul jură, poate fi de-ai lui Simion, veniţi de peste munţi... Nu-i greu să aflam.

— Prinsul merge cu noi, hotărî Miu. Urcă pe cal şi dacă cutezi să fugi îţi va fi greu să duci în spate o sută de plumbi... Fraţii să-l aibă în grija lor. Vom vedea noi în tabără de este vreo iscoadă sau un prieten. La drum!

Cerul se învăpăiase a asfinţit cînd veghea, urcată în crucea unui ulm înalt, dădu vestea că vin călăreţii. Simion îşi întrerupse plimbarea nervoasă şi se repezi spre ulm.

— Cîţi sînt? strigă el spre pîndă.

— Peste o sută, veni răspunsul după cîteva clipe.

— Cum li-s hainele?

— Straie de români munteni, răspunse omul din vîrful pomului. Cojoace de oieri... Căciuli pe cap... Sînt cu arme: săbii şi sîneţe la şeile cailor...

— Deosebeşti pe vreunul?... Cum e cel ce merge în frunte? stărui nerăbdător Simion...

— E un flăcău cu plete galbine... Se ţine drept în şa şi-i voinic foarte...

— El e, Miu! răsuflă înseninat Simion spre Cuţui ce se apropiase. Şi în spatele flăcăului? strigă iar spre strajă.

— Un român îndesat, cu chip posomorît, cu sabie de pandur.

— Neculai Firizu, şopti şi Cuţui.

— Iar lîngă acesta văd pe omul ce-a sosit acum o lună la Ruşava, adause de sus pandurul.

— Călăuza lui Răiescu, ghici Simion. Şi întorcîndu-se spre ai lui, răspîndiţi în poiana de sălaş, strigă:

— Adunarea. Vin haiducii lui Miu. Să-i întîmpinăm cu cinste!...

Curînd, la capătul potecii se iviră călăreţii. La vederea oamenilor, Miu struni repede calul, dar descoperind chipul cunoscut, luminat de bucurie al lui Simion, descălecă şi porni spre el cu braţele deschise.

— Bine ai venit, voinice! îi ură căpitanul. Ştiam eu că în pieptul tău bate o inimă de pandur...

Simion nu se mai sătura privind mîndreţea de voinic din faţa sa. Cum aţi mers? Nu v-au simţit poterele stăpînirii?

— Am ocolit tîrgurile, cum a fost porunca. Ne-am ferit, deşi nu ne era obiceiul, de podari şi jitari, de străji şi de arnăuţi mărunţi... Nu cred că ne-au simţit trecerea... A, îşi aminti el, am dat pe aproape de un călăreţ ce părea o iscoadă. El zice că-i un om de-al tău, căpitane, rătăcit de ceată!

— Omul meu? tresări surprins Simion. Ai mei îs toţi aici. Nu lipseşte nici unul.

Chipul lui Miu se întunecă. Se întoarse şi strigă spre ai săi ce stăteau în spate pe lîngă cai. Aduceţi prinsul!... De s-o dovedi vulpe vicleană şi-a găsit naşul...

Împins de cei doi fraţi, străinul se apropie cu capul aplecat a umilinţă.

— Scoate-ţî căciula în faţa căpitanului, strigă aspru Miu, şi-i smulse cu o lovitură cuşma de pe cap, zvîrlindu-i-o în iarbă. În clipa aceea, rămase prostit, cu ochii holbaţi la revărsarea de păr negru ce scăpă din chingile căciulii.

— Ancuţă! strigă uimit Simion.

Fata ridică spre pandur o privire vinovată, plină de şiretenie. Cuţui prinse a rîde încet.

— Ce cauţi aici? Şi cum ai ajuns la noi? se îneca în întrebări Simion.

— Tăicuţule, se rugă mieros fata, cum puteam sta eu acasă, în iatac, ştiindu-te pe tine la luptă?... Inima mea era aici, lîngă tine... V-am călcat pe urme, dar noaptea pe munţi, am rătăcit cărările. Şi toată ziua am bătut potecile căutîndu-vă... Nu mă trimete, tăicuţule, acasă că eu tot am să fug... Ia-mă cu tine la bătălie...

— Cum? Tu socoteşti că lupta e o joacă? Traiul ostaşului e greu şi moartea îl pîndeşte la fiecare pas.

— Nu mi-e teamă, taică... Ştiu să ţin în mîini sabia şi sîneaţa, se aprinse fata. Dar îşi aminti de ceva şi roşind aruncă o privire lui Miu.

Cuţui rîdea pe înfundate şi Ancuţa îl ruga din ochi s-o ajute.

— De-acum nu mai ai de ales, Simioane, vorbi acesta cu glasul lui blînd. O vom ţine sub ochii noştri...

Simion nu se hotărîse. Stătea încruntat, pufnind pe nări, dar dracul de fata, ştiind cum să precumpănească balanţa spre vrerea ei, se aruncă în braţele bătrînului.

— Phii, o muiere în oaste! şopti înciudat Miu spre Neculai. Asta nu-i a bună. Femeile sînt piază rea în bătălie...

— Mm! făcu şi pandurul.

—Eu mă duc, căpitane, să-mi rostuiesc oamenii, zise tare Miu. Dar Simion, desprinzînd-o cu blîndeţe pe fata din braţele sale îl opri.

— Rămîi, căpitane Miu. Şi tu Firizule... Avem sfat... Lasă oamenii în seama unui ajutor...

Miu se întoarse spre fraţii ce stăteau nemişcaţi, privind la toate cîte se petrecuseră. Le făcu un semn şi aceştia înţelegînd porniră în felul lor, tăcuţi, să împlinească porunca.

Se adunară în preajma unui foc, Simion şi Ghiţă Cuţui, Mihail şi Miu, cu Firizu alături.

— Mîine în zori pornim spre Cerneţi. Vom năvăli asupra căpităniei de arnăuţi, apoi asupra isprăvniciei. Se vor aduna la noi oameni din toată plasa... Aşteptăm însă oameni de la Şerif-turcul...

— Un turc frate cu pandurii? făcu surprins Miu.

— Şerif nu ni-i frate, răspunse Simion, el este comandantul garnizoanei din Ada-Kaleh, Şerif e însă un negustor bun. El ştie că poate cîştiga bine vînzîndu-ne arme şi împrumutîndu-ne oşteni... Trebuie însă să meargă cineva la el. Chiar în noaptea asta...

— Merg eu, căpitane, sări de la locul său Mihail, ce nu-şi venise încă în fire după revederea cu Ancuţa.

— Nu. Tu îmi eşti de trebuinţă în altă parte şi chiar în astă noapte. Îmi trebuie un om de nădejde, sa nu se lase înşelat de viclenia turcului... şi roti privirea împrejur oprind-o asupra haiducului.

— Merg eu, căpitane, dacă asta ţi-e porunca, răspunse Miu la îndemnul nerostit al lui Simion. Cînd trebuie să plec?

— Acuş, fără zăbovire... Curînd înnoptează şi Şerif închide cetatea... Ia-l şi pe Firizu cu tine... Iată aici preţul armelor, pulberii şi al oamenilor, mai zise întinzîndu-i o pungă grea, zornăitoare... Peste două ceasuri te aşteptăm aici. Ghiţă, să-i ducă la barcă omul nostru...

În sala cea mare a palatului, Şerif-bei gusta dulceaţa ceasurilor de tihna dinaintea somnului, căci de la o vreme „neîmblînzita sabie a Profetului”, cum îi plăcea să audă spunîndu-i-se, se trăsese spre viaţă huzurită şi paşnice tabieturi.

Era atît de cufundat în plăcere şi mulţumire, încît nici nu auzi paşii lui Selim şi nu-l văzu decît atunci cînd faţa roşie cu ochii uşor migdalaţi ai ajutorului său se aplecară într-o smerită înclinare.

— Iertare, stăpîne, şopti el. Au venii ghiaurii!

Şerif tresări, aruncă plictisit capătul narghilelei şi mormăi nemulţumit.

— Să aştepte!... De ce îmi tulburaţi ceasul de linişte şi desfătare...

— E noapte, stăpîne. şopti mieros Selim. Nu-i bine ca ghiaurii să rămîie pînă în zori pe insulă.

— Pe barba Profetului, se înciuda beiul. Doar nu i-am chemat eu acum. Să aştepte...

— Prea bine, stăpîne, să aştepte. Să simtă blestemaţii că sînt la palatul lui Şerif, „sabia Profetului”.

Şerif se înmuie şi căută resemnat capătul narghilelei. Selim fulgeră cu o privire pe Zulnia, dansatoarea preferată, care dispăru, apoi se îndepărtă cu paşi uşori şi înainte de a ieşi aruncă încă o privire spre draperia ce tremura ca adiată de vînt.

— Ei, ce-i asta? De ce au tăcut dairalele?... îşi aminti beiul cînd se văzu cuprins de linişte. Unde-i Zulnia..? Unde eşti floare de şiraz?...

— Aici, stăpîne şi rază de lumină a vieţii mele, se auzi o şoaptă.

— Alah, se vaită beiul recunoscînd vocea şi întrezărind în dulceaţa prefăcută a glasului, fierea din gîndul femeii. Ai, ai, ai... Ticălosul de Selim a făcut asta... C e i-ai dat, şarpe al deşertului?...

— Soarele meu a uitat cînd mă numea Fătima, floare de nufăr şi mă legăna pe genunchi?

— E mult de atunci, oftă plictisit beiul. Spune ce vrei? Că nu doar degeaba l-ai cumpărat pe ticălosul de Selim...

Fatima se lăsă în genunchi cuprinzîndu-i picioarele.

—Sufletul meu se ofileşte de dor aşa cum floarea se stinge fără mîngîierea soarelui...

— Bine, bine... încercă să-i curme vorba beiul. Am treburi acum. Primesc străini.

— Ghiauri? întrebă femeia.

— Phiu! şi pe asta o ştii. Da, ghiauri! Vin cu aur şi iau ceva în schimb.

— Ce anume? — stărui favorita, mîngîind aparent indiferentă genunchii beiului. Nu cumva pe sclava cu părul ca paiul de secară? strecură ea cu insinuare.

— Cum? Ce? se întunecă beiul rostogolind-o pe covor, cu o mişcare a piciorului. Ce sclavă? Unde ai văzut tu o sclavă ghiaură?

— În camera din foişor, soare al orientului. Desigur, o ţii zăvorîtă pentru răscumpărare, nu-i aşa?

— Piei de-aici, viperă, strigă Şerif, furios că favorita îi ghicise cu viclenie gîndul. Selim, unde eşti, pui de şacal?

— M-ai chemat, stăpîne? răsări ca din pămînt Selim. Văzînd-o pe Fatima lîngă Şerif, holbă prefăcut ochii a mirare.

— Ia-o de-aici, Selim, şi daca va mai ajunge la mine, am să pun să fie biciuit cel la care se va găsi inelul din deget. Gata, bătu el din palme. Să intre ghiaurii!

Uşile mari din faţa sa se deschiseră şi în prag se zăriră siluetele celor doi haiduci.

— Poftiţi, poftiţi, viteji cavaleri.

În mai puţin de jumătate de ceas, Miu şi Neculai îşi sfîrşiră misiunea, căci tîrgul fusese încheiat mai demult. Şerif dădu ordin lui Selim să fie încărcate la bărci burdufele cu pulbere şi sacii cu fişecuri şi arme.

— Cît despre vitejii care vor lupta cu voi, adăugă el cu un zîmbet care-i stîrni bănuieli lui Miu, veţi fi desigur mulţumiţi. Vor lupta ca nişte lei, ca pentru ţara lor...

— Cîtă vreme vor fi în oastea noastră? întrebă haiducul.

— Cît veţi voi, zîmbi din nou beiul. Ştiu că veţi avea grijă de ei. Mă încearcă chiar teama că se vor simţi atît de bine la voi că nici nu vor mai vrea să se întoarcă aici... Hi, hi, hi... chicoti el cîntărind în mîna pungile aduse de cei doi haiduci. Am să mă mîngîi cu aceştia.

Cei doi bărbaţi salutară scurt şi ieşiră din sală. În camera gărzilor li se înapoiară armele predate la sosire. Apoi ieşiră în curtea inundată de lună şi de aroma trandafirilor, aşteptînd pe Selim, plecat să îndeplinescă porunca beiului.

— Este ceva viclean în tîrgul pe care turcul l-a încheiat cu noi, şopti Miu.

— Da, şi mie îmi pare că Şerif vrea să ne tragă pe sfoara. Să fim cu ochii în patru. Voi cerceta eu armele şi pulberea.

— Mă tem că turcul s-a înţeles cu stăpînirea să ne strecoare iscoade şi trădători în tabără. Am să-i iau pe oamenii aceia în ceata mea, sub ochii mei. Vreau să stiu şi eu ce fel de meşteri în ale pulberii sînt. Dacă...

Se întrerupse însă brusc. Ceva îi atinse umărul şi căzu la picioarele sale cu un zornăit înfundat. Haiducul făcu un salt şi hangerul lui sclipi. Privi în sus şi zări la o fereastră zăbrelită chipul învăluit într-o lumină pală, al unei tinere femei...

— Scăpaţi-mă, se auzi o şoaptă ca un scîncet. Nu mă lăsaţi aici, frăţiorii mei...

— Doamne! şopti Miu înfiorat. Cine eşti? ridică el vocea.

— Ruxandra din Şimian, răpită de pagîni, veni de sus vocea. Nu mă lăsaţi... luaţi-mă cu voi...

În clipa următoare o mînă venită dinăuntru astupă gura femeii. Chipul dispăru şi fereastra se trînti.

Miu rămase o clipă pierit, apoi se aplecă şi ridică de jos obiectul aruncat de femeia de la fereastră. Era o punguţă ţesută în arnici roşu şi fir auriu, din acelea pe care fetele le dăruiesc logodnicilor pentru a-şi păstra tabacul. Flăcăul desfăcu băierele pungii şi cîţiva bănuţi de aur sclipiră.

— Şi-a dăruit salba ca preţ al scăpării, murmură Firizu. Mare trebuie să-i fie durerea...

Pietrişul curţii scîrţîi sub nişte paşi uşori. Miu ascunse repede punga în buzunarul dulmanului.

— Ce comori culegi din grădina beiului, voinice! insinuă mieros vocea lui Selim.

— Mi-a scăpat hangerul, rosti cu greutate Miu, arătînd oţelul uitat în mînă.

— Frumos pumnal, făcu locotenentul, apropiindu-se, îmi dai voie? şi-i luă oţelul cu un gest moale. În mîna unui voinic devine fulger... Dar orice fulger se sparge de piatra cetăţii Ada-Kaleh...

Cu o mişcare rapidă lovi cu hangerul în zidul casei. Se auzi un clinchet sec şi cu un zîmbet mijit în colţul ochilor săi migdalaţi, turcul îi arătă lama frîntă la jumătate. Flăcăul simţi sîngele năvălindu-i în urechi.

— Cînd porneşti la luptă e bine să ai oţeluri tari, cîntă cu moliciuni în glas Selim. Nu las eu în pagubă un voinic ca tine. Iata hangerul meu. Priveşte lama: e călită la Damasc şi nu se încovoaie pe piatra. Şi cu un gest fulgerător lovi cu hangerul în zidul de piatră. Săriră scîntei, dar oţelul nu se frînse.

— Ia-l, ţi-l dăruiesc fără plată... Dar ia seama, zise, şi şoapta lui deveni şuier, dacă mai vii vreodată pe-aici ai să-l plăteşti scump... Şi cum haiducul nu scotea o vorbă, privindu-l întunecat, zâmbi larg, îşi potrivi hangerul în şerpar şi se întoarse.

— Să mergem. Bărcile sînt gata şi oamenii ne aşteaptă!

Porniră tăcuţi pe uliţele înguste, ca de bazar. Satul era adormit. Obloanele trase la fereşti nu lăsau să scape o rază de lumină afara, doar apărătoarele de soare din faţa tarabelor, uitate deschise, fluturau în adiere cu plesnituri seci. Se abătură pe o potecă, printre salcîmi şi sălcii noduroase, ocoliră un iaz ce părea o bulboană a Dunării, trecură pe lîngă zidul vechi al cetăţii... Miu înţelese că Selim vrea să-i încurce şi cătă cu luare-aminte în întortocherile drumului. Ieşiră pe neaşteptate la mal; în faţa lor. priponite de mal se aflau trei bărci, mari, greoaie, cu vîrfurile uşor răsucite în sus. Doi ieniceri întunecaţi luminau cu fanare locul.

— Acolo sînt oştenii tocmiţi de bei, arătă Selim spre una din bărci, în care se desluşeau înghesuite cîteva siluete. Miu numără vreo zece... Dincolo sînt sacii cu pulbere, fişecurile şi armele cumpărate... Iar în alta de aici veţi trece domniile voastre.

Neculai nici nu mai aşteptase să încheie vorba şi se îndreptă spre barca din mijloc. Încet, ca un ţăran ce tocmeşte porumb la iarmaroc, desfăcu un sac şi-şi vîrî mîna înăuntru. Simţi în palme asprimea uscată, aproape caldă a prafului de puşcă şi mormăi mulţumit.

Ridică apoi o puşcă cu ţeava lungă dintr-un morman şi o privi cu luare-aminte...

— N-ai încredere în cinstea lui Şerif-bei, zise Selim, ori nu-ţi este pe plac marfa?

Neculai nu-i răspunse; iar Miu coborî malul îndreptîndu-se spre prima barcă, aceea în care erau oamenii... Dar Selim făcu un semn nevăzut spre luntraşi şi aceştia împinseră cu lopeţile în mal şi barca se mistui în neguri, luată de curent.

— Porniţi? strigă de sus Selim. Şi Alah cu voi!

Miu strivi un blestem printre dinţi şi porni spre luntrea sa urmat de Neculai..

Trecură Dunărea în tăcere, frămîntîndu-şi fiecare gîndurile. Apa se învolbura nevăzută în jurul coastelor luntrii, dar lopătarii cunoşteau fiecare ochi, fiecare bulboana şi conduceau printre repezişuri, după un simţ al lor, care le îngăduia să plutească pe acea mare de noapte...

Cu o izbitură înfundată, bărcile se lipiră de mal. Luntraşii săriră şi priponiră bărcile. Unul dintre ei, căpetenia, strigă ceva spre barca cu oameni şi mogîldeţele se mişcară. Sosiră pe mal şi tăcuţi începură să descarce sacii cu pulbere şi să-i urce sus pe dîmb. Făcură aşa şi cu armele şi cu săbiile şi sacii de plumbi.

— Gata, bre, auzi Miu vocea şefului. Cînd se întoarse zări în cele trei bărci vîslaşii ridicînd lopeţile şi pornind în susul apei, oblăduiţi de ochiurile leneşe de apă dintre sălcii... Urcă pe dîmb şi se opri în faţa oştenilor adunaţi lîngă poverile descărcate din bărci. Numără: erau şapte.

„Tare aş vrea să ştiu ce soi de meşteri în pulbere a tocmit căpitanul nostru la turci”, mormăi ca pentru sine Miu, cîntărind în ochi pe oamenii din faţa sa.

— Nu sîntem pagîni, stăpîne, se auzi o voce surdă din mijlocul lor.

— Ce? sări Miu. Cine sînteţi voi?

— Români necăjiţi din Vîrciorova şi Severin, pescari de Dunăre, prinşi pe apă de oamenii lui Şerif şi înrobiţi la păgîni, stărui aceeaşi voce învăluită în durere.

— Blestematul! scrîşni Miu. Ne-au vîndut propriii noştri fraţi drept meşteri în pulbere... Nelegiuitul!...

— Să nu-ţi pară rău de galbenii daţi pentru noi, stăpîne. Viaţa noastră este a ta şi de porunceşti sărim şi în foc; şi bucuroşi om face-o, căci sîntem din nou pe pămîntul nostru.

Şi omul ce glăsuise astfel se lăsa în genunchi. Făcu o cruce mare pe piept şi se aplecă sărutînd ţărîna drumului.

— Scoală-te, omule, îl cuprinse de umăr Miu. De-acum eşti liber şi nimănui nu trebuie să-i spui stăpîn, ci doar gîndului tău şi datoriei. Doar acestui pămînt pe care-l săruţi îi eşti dator cu o viaţă, închinîndu-i tăria braţului şi a inimii tale...

Fără o vorbă, ceilalţi îngenunchează în spatele omului ce părea că-i conduce şi toţi într-o vorbă murmurară:

— Jurăm!

— E vremea să mergem la tabără, vorbi Neculai şi Miu îi ghici în glas emoţia. Căpitanul Simion ne aşteaptă...

— Da! hotărî Miu. Luaţi pe umeri sacii cu pulbere şi plumbii, sîneţele şi oţelurile.

Neculai, ai să-i conduci la tabăra.

— Cum? Şi tu, căpitane?

— Eu rămîn, Neculai. Am să întîrzii cîteva ceasuri. Să nu vă îngrijoraţi.

— De ce? Ce te face să zăboveşti pe-aici?

— Durerea, pandurule, nefericirea unei fiinţe. Nu pot trece pe lîngă ea nepăsător.

Şi strînse cu furie pumnul. Cînd îl deschise. Firizu zări în palma haiducului punguţa de arnici cu galbenii de salbă ascunşi în ea. Înţelese.

— Te duci în insula turcului? şopti înfiorat pandurul. Au să te prindă păgînii. Uiţi că ai o datorie mai mare!

— Datoria mea este să fiu om, Neculai. Aşa am învăţat de la taica, de la Chirilă şi de la tine, pandurule...

Şi o porni fără să privească înapoi pe mal, în susul apei, unde ochii săi descoperiră luminiţa unei colibe de pescari... O găsi pustie: omul era pesemne la plasele lui, ori întîrzia pe la cîrciumă în sat. Dibui repede ceea ce căuta: o luntre joasă, ca o plută legată de un pripon. O desprinse şi porni fără zgomot pe apă spre locul unde cîteva fanare înconjurau pămîntul dintre ape: Ada-Kaleh. Vîsli încet, cu grijă, trecu prin faţa pontonului, atît de aproape, că zări lipit de tulpina unei sălcii santinela moţăind. Se lăsă purtat de curentul apei pînă la capătul insulei. Trase barca în nişte nisipuri cu tufe mărunte şi încredinţîndu-se că nici o veghe nu-i prin partea locului se furişă spre inima insulei... Sări un zid părăginit, acoperit de iederă şi trandafiri, şi se strecură în umbra unor arbori mărunţi şi cu tulpina subţire. Se orienta după apa Dunării, pe care o auzea bolborosind în dreapta sa. Dădu de primele case, apoi deodată se pomeni în uliţa bazarului. Se prelinse în umbra caselor şi astfel ajunse în piaţa palatului. În faţa uşii sta un ienicer sprijinit în sîneaţă. Privirea haiducului scrută fiecare ungher, fiecare fereastră. Acolo sus văzuse el chipul fetei... Cum să ajungă la fereastra înălţată la mai bine de cinci stînjeni, pe un perete neted pe care nici iedera nu s-a încumetat să se caţere? Şi dacă va izbuti totuşi să urce sus, cum va trece printre drugii groşi de fier răsucit? Miu se frămînta, neştiind ce să facă. Tocmai vroia să păşească în largul curţii cînd din umbra zidului se desprinse silueta unui ienicer. Măsura cu pasul rar spaţiul din faţa porţilor, se opri şi porni din nou înghiţit de umbra zidului. Flăcăul prinse momentul. Făcu un salt lin şi se lipi de un stîlp năpădit de glicină. În clipa următoare, straja reapăru şi cu acelaşi pas negrăbit îşi făcu rondul apropiindu-se de locul unde sta ascuns haiducul. Se opri la un pas de el; Miu îşi reţinu răsuflarea. Ienicerul se răsuci şi dădu să-şi continue patrularea. Atunci haiducul sări şi mîna sa încleştă grumazul sentinelei. Turcul horcăi înfundat şi se zbătu să scape. Dar strînsoarea de fier a degetelor îi încleşta gîtul, sufocîndu-l. Se mai zvîrcoli o vreme apoi se lăsă moale pe prundişul curţii.

Miu privi în jur: nici o mişcare. Făcu un pas spre porţile palatului: în acea clipă, un zgomot uşor în spatele său îl făcu să se răsucească brusc. Lîngă zidul cu glicine, unde se ghicea o uşa, o siluetă albă Sta nemişcată. În mîna flăcăului luci hangerul.

— Nu te teme, voinice, auzi el o voce şoptită. Îţi sînt prietenă.

— Cine eşti? şuieră flăcăul.

— Nu este nevoie să ştii, răspunse femeia. Cunosc gîndul care te-a făcut să te

întorci şi să înfrunţi moartea. Acolo vrei să ajungi, făcu ea un semn spre fereastra palid luminată.

— Dacă sufli o vorbuliţă...

Femeia schiţă un zîmbet trist.

— Ţi-am spus că-ţi sînt prietenă şi ca să-ţi dovedesc am să te ajut să iei ceea ce doreşti...

— Cine eşti? De ce mă ajuţi?

— Pui multe întrebări, zîmbi necunoscuta. Sînt o femeie care, împăcată cu destinul ei, vrea să şi-l păstreze.

— Eşti creştină? Cunoşti graiul meu?

— Sînt din Brăila: am trăit printre români, mama a murit cînd eram mică, iar tatăl meu, un palicar pe un barcaz grecesc, m-a vîndut lui Şerif. Dar nu-i vreme de vorbă acum. Peste puţin vine straja.

Ahmet, eunucul cel gras, se năpusti cu pumnii în uşa camerei lui Selim.

— Stăpîne, deschide... Nenorocire...

Selim smulse uşa şi Ahmed se prăbuşi gîfîind la picioarele lui.

— Iertare, stăpîne... Nu-l pedepsi pe credinciosul tău Ahmed care...

— Spune, porc scîrbos, strigă Selim. Ce s-a întîmplat? Beiul?

— O, nu! Iertare, hohoti scopitul...

— A intrat cineva în harem? Spune, blestematuîe, sau... Nu se poate...

— Ba da, stăpîne... A pierit răpită de duhul Dunării...

— Ticălosule, tu ai să pieri ca duhul, cu o piatra legată de gît în fundul Dunării. Cum a deschis uşa zăvorîtă pe dinafară?

— N-a trecut pragul pe care îl păzeam cu trupul meu... Am auzit un zgomot şi cînd m-am uitat pe ochiul uşii am văzut-o alunecînd ca un nor alb pe fereastră...

— Toate străjile în picioare! strigă Selim. Nimeni să nu-l tulbure pe măritul bei. O găsim noi...

Cînd peste cîteva clipe coborî în curte, ienicerii stăteau adunaţi în jurul sentinelei. Selim se aplecă şi descoperi urmele mîinii care strînseră ca un cleşte grumazul străjii.

— Asta e mînă de bărbat. Şi cunosc eu pe voinicul care a făcut treaba asta... Pe „barba Profetului”, ghiaurul nu va scăpa cu prada lui. Ieniceri, porniţi către apă!... Scotociţi toate tufişurile şi malurile dinspre apa românească...

Selim rămase singur privind îngîndurat trupul ienicerului. Întîmplarea aceasta îl tulbură mult. Beiul desigur că se va mînia cumplit şi-l va învinui pe el de neghiobia străjilor sale. Se blestemă în gînd, căci deşi simţise un gînd ascuns la flăcăul acela,

nu crezuse că va îndrăzni. Auzi, un ghiaur să pătrundă în cetatea lor şi să răpească nestingherit din seraiul beiului pe fata care aprinsese inima bătrînă a stăpînului! Hm! N-o să-i fie de loc bine cînd se va trezi Şerif-bei.

Un om venit dinspre mal îl vesti gîfîind că ienicerii au răscolit toate potecile, dar nici urmă de fugari. Toate bărcile sînt la locul lor.

— Unde au fugit? se frămîntă vizirul! Doar n-au zburat. Hm! Ia stai! Ce loc mi-aş alege pentru fugă, dacă aş fi în locul lor. Stătu o clipă, făcînd cu gîndul înconjurul insulei. Un licăr i se aprinse în ochi.

— Da! Pe acolo au fugit... Pe la zidul smochinilor. Ali, calul meu! strigă spre ienicerul ce sta în faţa lui. Şi unul pentru tine...

— Unde te grăbeşti, viteazule vizir? răsună lîngă el o voce.

Selim se răsuci şi zări silueta albă lîngă peretele cu glicină.

— Fatima! Am ştiut eu că e mîna ta aici! Mă întrebi unde mă grăbesc? Caut o comoară pe care o voi găsi, căci altfel mă va costa pe mine turbanul de vizir, iar pe tine capul. De funia ceea, arătă spre capătul ce atîrna de fereastra, se va legăna frumoasa Fatima...

Femeia rîse cu aceeaşi tristeţe.

— Şi dacă o vei găsi soarta mea va fi aceeaşi. Şerif va face din ea favorita, iar eu voi fi vîndută în tîrg la Stambul. Selim, tu mare vizir şi negustor, îţi propun un tîrg: îţi dau inelul meu cu piatră scumpă pe o biată frînghie. E un preţ bun. Primeşte-l... Fatima îşi desprinse din deget inelul care se făcu nevăzut în palma vizirului. Dinspre grajd venea omul cu caii.

Fugarii ajunseră la smochini: tufele le sfîşiară veşmintele. Miu se urcă pe zid şi trase pe fată lîngă el. Atunci se auzi tropotul cailor.

— Sînt pe urmele noastre, şopti el. Repede, sări!

Dar fata înlemnise de spaimă. Miu o prinse în braţe şi se aruncă. Nisipul moale le îndulci căderea şi fără să zăbovească, Miu porni să alerge trăgînd după el fata. Trecuseră de primele tufe şi undeva aproape, Dunărea clipocea stins pe limba de nisip, cînd flăcăul întoarse capul şi văzu două umbre mari trecînd într-un salt zidul năruit... Caută disperat locul unde-şi lăsase barca. Dar calul celui din frunte se năpusti spre ei aruneîndu-i la pămînt.

— Staţi! răcni la ei Selim. Struni calul şi coborî întinzînd spre haiduc ţeava pistolului. V-am prins, porumbeilor... Ţi-am spus, ghiaure, să nu te mai întorci aici că vei plăti scump hangerul de Damasc... Întoarce-mi-l!

Mîna flăcăului se încleştă. Apoi cu o mişcare de fulger repezi spre faţa turcului nisipul adunat în pumn. Selim răcni de durere şi slobozi pistolul. Dar Miu sărise într-o parte şi arcuindu-se se încleştă de el.

— Ia-ţi înapoi hangerul, păgîne, scrîşni haiducul, înfigîndu-i-l în piept. Turcul horcăi şi se lasă moale, dar pumnul flăcăului îl ţinea strîns.

În aceste clipe, ienicerul nici nu avusese vreme să înţeleagă ce se petrece. Descălecă şi întinzînd sîneaţa se apropie şovăitor de locul luptei.

— Nu trage, strigă Miu, de nu vrei să-l ucizi pe măritul vizir.

Omul înlemni şi spaimele răscoleau în el şovăieli. Făcînd un semn fetei ce se înghemuise îngrozită în spatele lui, Miu începu să se retragă spre apă, tîrînd ca pe un scut trupul vizirului.

— Caută o barcă, şopti Miu spre fată, neslăbind din ochi pe ienicerul pironit în locul lui... Este priponită de o tufă:

— Aici e, la doi paşi, răspunse fata.

— Dezleag-o, urcă în ea şi vîsleşte spre mal...

— Nu! Nu plec fără tine...

— Fă ce-ţi spun, strigă flăcăul. Îţi poruncesc.

Cînd auzi în spate primele bătăi ale vîslelor, Miu descărcă pistolul în direcţia ienicerului şi zvîrli leşul vizirului. Omul răspunse şi el cu foc şi se azvîrli la pămînt. Haiducul făcu un salt şi se aruncă în apă. Se lăsă în voia curentului, căutînd din ochi barca. Atunci răsunară din nou împuşcături. Una, două, nenumărate.

Pesemne străjile, atrase de focurile trase, ajunseseră la locul acela. Încă o clipă de zăbavă şi ar fi fost pierdut... Înotă pe firul apei şi umbra bărcii apăru deodată în faţa lui. Se prinse cu mîinile de marginea ei şi se săltă barca. Zări într-un colţ silueta ghemuită a fetei.

— Eşti teafără? întrebă flăcăul.

— Da, bîigui înspăimîntată ea.

Haiducul apucă lopeţile şi prinse să vîsleasca cu putere. Împuşcăturile tot mai răsunau şi plumbii plesneau faţa apei. O vreme nu se auzi decît scîrţîitul vîslelor în babale şi icnelile flăcăului, apoi strigătul fetei:

— Apă! Pătrunde apă în barcă. Ne scufundăm!

Haiducul pipai cu mîna albia bărcii. Din nevăzute borte făcute de plumbii traşi de pe mal, apa năvălea în lotcă. Barca se îngreunase şi abia înainta.

— Sări în apă! strigă flăcăul.

— Nu!... ţipă fata. Nu ştiu...

— Sări! porunci el şi înainte ca fata să-şi dea seama o prinse şi o aruncă în unda neagră a fluviului. Sări şi el în aceeaşi clipă ţinînd strîns, în pumni, pletele fetei. Apa rece îi înveli odihnitoare trupul încins: dar curînd simţi forţa ascunsă o ochiurilor care-l trăgeau în adînc. Fata se zbătea înspaimîntată deşi braţul flăcăului o ţinea deasupra apei. Se luptă îndelung, cu furie şi disperare, dar puterile începură să-l părăsească. Şi deodată simţi o lovitură puternică în moalele capului. Cercuri de foc i se rotiră în faţa ochilor şi doar încordarea supremă a voinţei îl împiedică să-şi piardă cunoştinţa şi să dea drumul fetei.

„Turcii ne-au găsit”, îşi zise şi căută cu mîna liberă ceea ce credea că este prova bărcii care-l lovise. Mîna sa întîlni însă o suprafaţă zgronţuroasă şi rotundă... Un buştean! O speranţa nouă năvăli în inima flăcăului, înzecindu-i puterile. Îmbrăţişă trupul buşteanului şi strîngînd dinţii, trase lîngă el pe fata care nu mai mişca şi o răsturnă deasupra. Răsuflînd adînc şi lipindu-şi obrazul de asprimea umedă a lemnului, se lăsă purtat de curentul apei...

Zorile se frecau la ochi, cînd Miu ajunse la locul unde îl părăsise pe Neculai. De departe răzbătu la urechile sale zarva stîrnită de glasurile oamenilor, de zgomotul oamenilor şi al bărcilor trase la mal. Îl cuprinse o bănuială şi grăbi pasul. Ajunse tocmai în clipa cînd Neculai, în faţa a vreo zece bărci pline de haiduci înarmaţi pînă în dinţi, dădea ordin de plecare.

— Hei, încotro, voinicilor?! strigă el puternic. Neculai se întoarse şi zărindu-l sus pe mal, rămase cu ochii holbaţi ca la o vedenie.

— Ce-i Neculai, sau nu m-ai văzut de mult?

Pandurul îşi veni în fire, urcă malul şi fără o vorbă îl cercetă, parcă necrezîndu-şi ochilor.

— Sînt teafăr, nici o grija, Neculai! rîse flăcăul.

— Şi fata?

— Şi ea, mai teafără şi mai fericită ca oricînd. Am adus-o pe pămîntul nostru. Acum e în satul ei... Dar de ce-ai urcat oamenii în bărci? Vroiai să iei insula cu asalt?

— Doar nu credeai c-am să te las în mîinile pagînilor. Noi toţi am...

— Nu, Neculai. Nu se pierde o oaste pentru căpetenia ei, rosti răspicat Miu.

— Nici cînd căpetenia ţi-e frate şi fiu? adause cu durere pandurul.

—Nici atunci, Neculai, fratele şi părintele meu, rosti flăcăul şi-l cuprinse în braţe pe bătrînul pandur.

— Înapoi în tabără, strigă spre oameni Neculai, doar aşa să-şi ascundă ochii înlăcrimaţi.

Asemeni puhoaielor ce se rostogolesc pe povîrnişuri, cînd adierea Băltăreţului topeşte pe creste zăpezile, oastea norodului se revărsa pe plaiurile Mehedinţilor.

Crîngul de arini din marginea Cerneţului se umpluse de o mulţime de oameni sosiţi în cumpăna nopţii în căruţe ori călări. Cînd sosi Simion înconjurat de pandurii săi şi văzu din şa mulţimea adunată, printre căruţe şi focuri îşi simţi inima bătînd să-i spargă pieptul...

Oamenii se îmbulzeau în jurul taberei, cerînd arme şi loc în oastea norodului.

Neculai Firizu era acolo şi-i rostuia în căpitănii, după priceperea lor în ale bătăliei.

În acel ceas sosi un pîlc de călăreţi, în frunte cu Mihail. Soseau cu veşti rele din Cerneţi. Tîrgoveţii înştiinţau pe căpitanul Simion Mehedinţeanu că ei nu îngăduie trecerea oştirii sale prin oraşul ispravniciei şi să nu aibă nădejde la vreun sprijin cu arme ori cu merinde... Simion blestemă şi primul său gînd fu să treacă tîrgul prin foc. Dar Cuţui, cu înflăcărarea sa aşezată şi chibzuită, îl opri.

— Sînt în oraş peste două sute de arnăuţi şi alţi plăieşi peste o sută cu arme multe, îi aminti el. Apoi călcarea oraşului va ridica împotrivă-neşi pe meşteşugarii din isnafuri, care vor alerga cu toţii de partea stăpînirii...

Simion rămase tăcut, cu chipul întunecat. Ridică privirea şi întîlni chipul dîrz al haiducului. Oftă din greu şi porni spre cort.

În noaptea aceea, oştirea se porni pe poteci întortocheate, ocolind aşezările şi drumurile largi. Trecură prin vad o apă şi se lăsară în nişte văioage înmiresmate de salcîmii în floare. Miu, cu o mînă de haiduci, călărea la o bătaie de puşcă înaintea grosului oastei. Lăsase calul în voia lui, condus de cel al călăuzei care mergea în faţă şi se adîncise în gînduri. Simion dăduse poruncă de a merge cu oastea asupra Craiovei. Dar oraşul băniei era mare, puternic zidit, iar caimacamul, fratele Domnului Ghica, avea pe lîngă sine două polcovnicii de oaste, poteraşi domneşti sute şi mulţi plăieşi, fără a mai socoti arnăuţii cu plata. Cum să calci un oraş asemenea întărit, cu două, trei sute de oameni, din care nu toţi aveau arme de foc? Cînd doar un tîrguşor ca Cerneţul silise — flăcăul nu înţelegea temeiul — pe Simion să-şi abată oştirea pe poteci ticăloase pentru a-l ocoli. Gîndurile haiducului se învălmăşeau nespuse în noaptea întunecoasă.

— Motru, rosti călăuza arătînd în faţă o dungă albicioasă.

Miu tresări şi privi înainte. Strecurat prin crînguri, ascuns de sălcii, rîul se scurgea liniştit şi fără zgomot.

— Parcă ar luci ceva printre tufişurile malului, zise Miu scrutînd întunericul.

— Or fi licuricii, răspunse sigur călăuza şi îndemnă calul pe un tăpşan din faţa apei.

Atunci trosniră deodată mai multe fulgere din lăstărişul malului de peste apă. Călăuza scoase un strigăt, zvîcni din şa ars în piept şi se prăbuşi peste pietrele umede ale malului.

— Descălecaţi, strigă Miu. Răspîndiţi-vă!

Într-o clipa, fără zarvă, oamenii săi, obişnuiţi în fiecare clipă cu lupta neprevăzută, aruncară frîiele cailor în crengile tufelor şi se risipiră în lanţ de-a lungul malului. Nici nu mai aşteptară alte porunci. Cînd, dinspre lăstăriş se aprinseră alte fulgere, armele lor detunară aproape în aceeaşi minută şi de pe rîu le răspunseră ţipete de moarte şi strigăte de furie. Se porni apoi un torent de foc de părea că cerul plouă cu stele. Plumbii plesneau pietrele malului, ricoşînd cu ţiuituri, muşcau din tulpina pomilor, ridicau nori de ţărînă în preajma locurilor unde se ascunseseră pandurii.

— Sînt peste doua sute de puşti acolo, şopti Miu către unul din fraţii ce se ţineau nedezlipiţi de căpitan, în lipsa lui Neculai, rămas la grosul oastei. N-o să-i putem răzbi. Aleargă şi dă-i de veste căpitanului Simion că am întîlnit avangarda domnească. Să dea porunci. Eu îi ţin aici, în loc, cu focuri... Haiducul se făcu nevăzut, tăcut ca o umbră. Abia la o sută de paşi în urmă, se auzi galopul unui cal depărtîndu-se.

Lupta de hărţuială de o parte şi de alta a rîului continua în duelul de fulgere scurte al focurilor de puşti. Miu se tîra de la un loc la altul, sfătuindu-şi oamenii să folosească cu chibzuinţă pulberea. O vreme şi de dincolo, de peste rîu, împuşcăturile se răriră: apoi din nou, parcă pentru a dovedi pandurilor că sînt la posturi, arnăuţii reîncepură focul. Miu stătu cîteva minute ascuns, ascultînd detunăturile şi urmărind licuricii ce se aprindeau în tufişe. Simţea, fără să înţeleagă precis, că o primejdie plutea deasupra lor. Cuprins de o bănuiala, porni ferit de lăstăriş în sus pe apă, cercetînd cu atenţie malul celalalt. La vreo două sute de paşi de locul întîlnirii, rîul se răsucea brusc după un dîmb, ascunzîndu-se într-o vîlcea.

Cînd ajunse acolo bănuiala i se adeveri: un pîlc de călăreţi cercau să treacă cu nesfîrşite precauţiuni prin vad, de bună seama cu gîndul de, a cădea în spatele răsculaţilor atraşi de focul din flancul drept. Fără să piardă un minut, îşi potrivi în faţă sîneaţa şi cele doua pistoale. Ochi cu grijă pe călăreţul din frunte şi trase. Împuşcătura răsună ca un trăsnet în liniştea vîlcelei. Călăreţul scăpă frîul şi se prăbuşi în apă.

— Pe ei voinici! Foc! urlă Miu. Apucă cele două pistoale şi trase pe rînd. Alte două strigăte răspunseră la focurile sale. O învălmăşeală de urlete se iscă printre arnăuţi. Mulţi îşi descărcară aiurea armele, mărind spaima şi zarva. Miu folosi momentul pentru a-şi reîncărca iute pistoalele.

— Înapoi! se auzi o poruncă.

În strigătele de spaima, în plesnetul pistoalelor şi nechezatul cailor, arnăuţii se întoarseră, pornind în galopul pe care apa, nu prea adîncă, îl îngăduia cailor.

— Le-a trecut cred pofta de viclenii, şopti Miu, încredinţat că în acea parte nu avea să se mai aştepte, o vreme, la nimic din partea lor, se retrase ascuns de mălini şi aluni spre locul unde-şi lăsase haiducii. Întors de-o clipă, fratele îi aducea veşti:

— Căpitanul a poruncit retragerea acoperită. Întîlnire la mînăstire.

Miu pufni nemulţumit: „Din nou Simion în loc de-a înfrunta duşmanul, ocoleşte lupta... Poate vrea să cruţe oamenii pentru încercări mai mari”, îşi întoarse el gîndul. Chibzui cum să-şi scoată din foc oamenii, fără ca duşmanul să prindă de veste.

— Fiecare să-şi descarce pe rînd armele, apoi să se tragă la cai şi de acolo la drum, dădu el porunca din om în om.

Haiducii împliniră ordinul cu acea nesilită grabă şi întocmai aşa cum se obişnuiseră să o facă în luptele lor cu poterele. Trecu astfel preţ de un sfert de ceas, fără ca de partea cealaltă să se întrevadă o bănuială. Ultimul rămase Miu cu unul din fraţi.

— Desprinde de la şeile cailor ploştile cele pîntecoase, îi şopti Miu şi vino repede cu ele aici. Aşa. Acum fă ca mine: rupele gîturile şi umplele cu pietre... Toarnă înăuntru toată pulberea din cornuri, iar eu am să dau de lucru blestemaţilor de dincolo... Înfundă bine gura ploştilor cu iarbă şi aşază-le aici, la depărtare de trei paşi una de alta... Acum porneşte şi tu pe urmele celorlalţi... Dar cum haiducul nu se clintea, adaugă cu voce aspră: Pleacă, îţi poruncesc!

Omul se întoarse tăcut şi dispăru. Miu se apucă grăbit de treabă. Îşi desprinse din şerpar ultimul corn de pulbere ce-l mai avea şi începu să o presare cu chibzuinţă prin iarbă. Trase din dreptul celor două ploşti cărări de praf ce se uneau la doi paşi în urmă şi se prelingeau în spatele unui tufiş. Cînd termină şi ridică privirea, văzu că vadul apei se umpluse de oameni ce înaintau ferit, în trăgători, cu armele întinse spre tufişurile tăcute acum. Miu zîmbi mulţumit. Era momentul ce şi-l alesese pentru treaba asta. Scapără amnarul şi cu jarul din iască aprinse capătul dîrei de pulbere ascunsă în iarba înaltă. Apoi încet, ca o umbră a pamîntului, se tîrî îndărăt, strîngînd prăselele pistoalelor.

Căpetenia arnauţilor, furios că răsculaţii dispăruseră fără ca el să prindă de veste, îşi blestema oamenii, îndemnîndu-i sa treacă mai repede rîul. Retras în umbra lizierei, Miu îşi dibui calul şi, încălecat, aştepta cu tot trupul încordat înfruntarea. De sus zărea, ca o părere, cei doi licurici ce alunecau pe obrazul pamîntului,

grăbindu-se spre locul unde stăteau ascunse ploştile. Spre acelaşi punct, din partea opusa, se apropiau arnăuţii. Cînd rămase mai puţin de un pas, Miu ridică pistoalele, ochind. Dintîi plesni plosca din dreapta sa. Un zgomot năprasnic, o coloană de foc şi zeci de proiectile de cremene se împrăştiară în toate părţile. Miu chiui haiduceşte, slobozindu-şi vitejeşte pistoalele în mulţimea arnăuţilor. Strigăte de durere şi spaimă răsunară. Cîţiva se prăbuşiră la pămînt. Alţii se repeziră într-o parte, dar deodată explodă şi cea de-a doua bombă de lemn, semănînd moarte în jur. Se petrecu atunci un lucru despre care Miu nu avea să ştie niciodată nimic. Îşi aminti doar că auzise o vîjîitură şi imediat o lovitură năprasnică în frunte. O văpaie i se aprinse parcă în ochi, apoi se prăbuşi moale din şa.....

Se trezi zgîlţîit de galopul calului de sub el. Pe sub ochi îi alergau în urmă pietrele drumului şi jocul nebunesc al copitelor armăsarului. Vru să facă o mişcare, să se ridice din şa, dar înţelese că este legat de mîini şi de picioare cu o funie ce se petrecea prin chingile harnaşamentului. Desluşi alături galopul altui cal. Treptat, îi reveniră în minte întîmplările din acea noapte tulbure pîna cînd o piatră stîrnită de explozie îl lovise în frunte. De bună seamă fusese prins pe cînd se afla întins fără cunoştinţă, lîngă bidiviu. Încercă trăinicia funiei, dar cel care-l legase îşi cunoştea meseria.

Încordîndu-şi deodată puterile, smuci. Nu reuşi să scoată însă decît un geamăt, care fu auzit de cel care-l conducea. Omul struni caii şi opri. Îi auzi paşii înconjurînd calul, apoi chiar sub privirile sale luci un jungher. Lama coborî în jos şi petrecîndu-se după funiile ce-i încătuşau încheieturile mîinilor le reteză dintr-o mişcare. Omul se îndepărtă şi după cîteva clipe Miu îşi simţi slobode şi picioarele. Se lăsă să alunece, cu mîinile amorţite, dar însoţitorul său îl sprijini şi-l ţinu ştrîns. Miu nu-l vedea. De-altfel nici nu se grăbea să-şi întoarcă faţa, spre a nu i se ghici frămîntarea. Se prefăcu sfîrşit, dar întreg trupul îi era strîns într-o încordare nervoasă. Şi deodată se arcui şi răsucindu-se ca fulgerul apucă în cleştele mîinilor grumazul omului. În clipa următoare îşi desprinse mîinile exclamînd cu uimire:

— Tu?! Cît pe ce să te trimet pe lumea cealaltă... şi rîse. Aşa-i: pe cine scapi de la pieire nu te mai lasă să trăieşti...

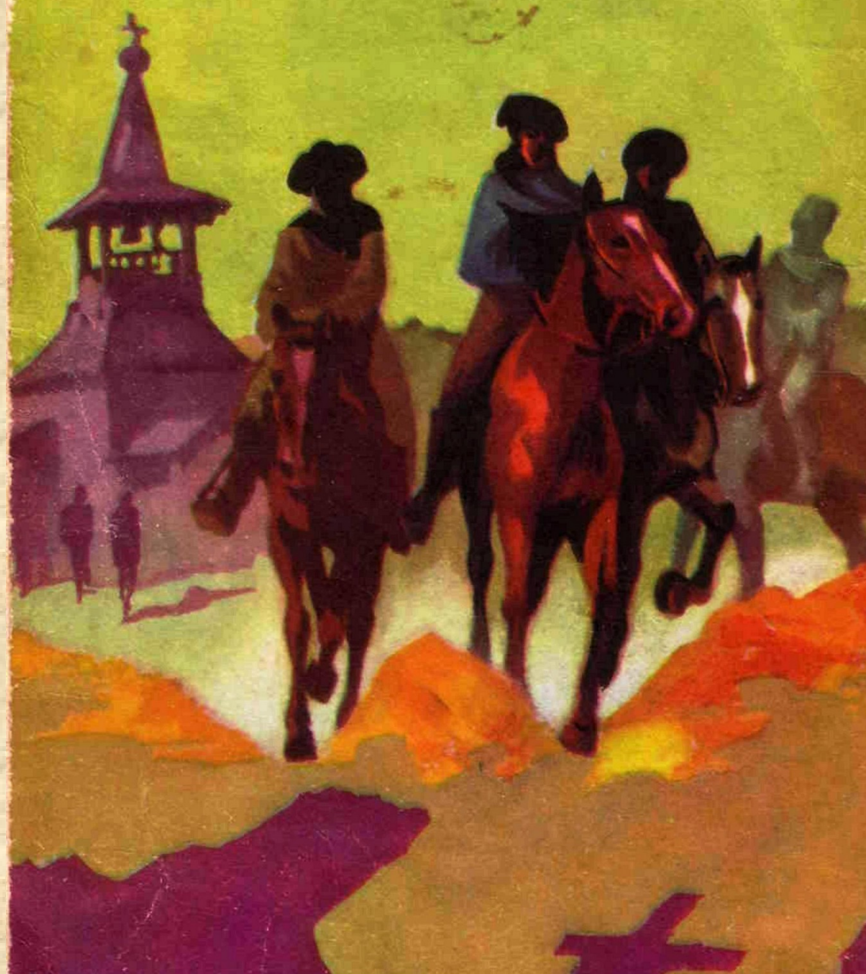
Toader, unul din fraţii gemeni, se mulţumi să lase în colţul ochilor o părere de zîmbet.

Miu îl bătu pe spate pe tăcutul haiduc şi întorcîndu-se urcă în şa.

— Hei, dar parcă îţi dădusem poruncă mai dinainte să pleci spre tabără, îşi reaminti el. De cînd căpitanul nu mai este ascultat?

Toader nu răspunse: se vede treaba că ceva se încurcase pe la chingile calului, căci avea de lucru la ele. Dar cînd Miu — care-l privea zîmbind — dădu pinteni calului, haiducul îl urmă de-aproape, fără a mai avea necazuri cu chingile harnaşamentului. Departe, în zare, se ghiceau nedesluşit zidurile mînăstirii Topolniţa...

Va urma...

Lei 1,50
EDITURA ION CREANGĂ